

21 Tallkullen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010021 ja nimellä Tallkullen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95648.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6668939, i = 249938, z = 25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2 km itäkoilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Hildur Planting

inv. 1932 (n:o 6)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kiviröykkiö pienellä mäellä lähellä pihuja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämän röykkiön on ilmoitettu sijaitsevan kivennäismaalla.

Muut tunnetut nimet: Genböle (1992); Genböle, Tallkullen (2008)

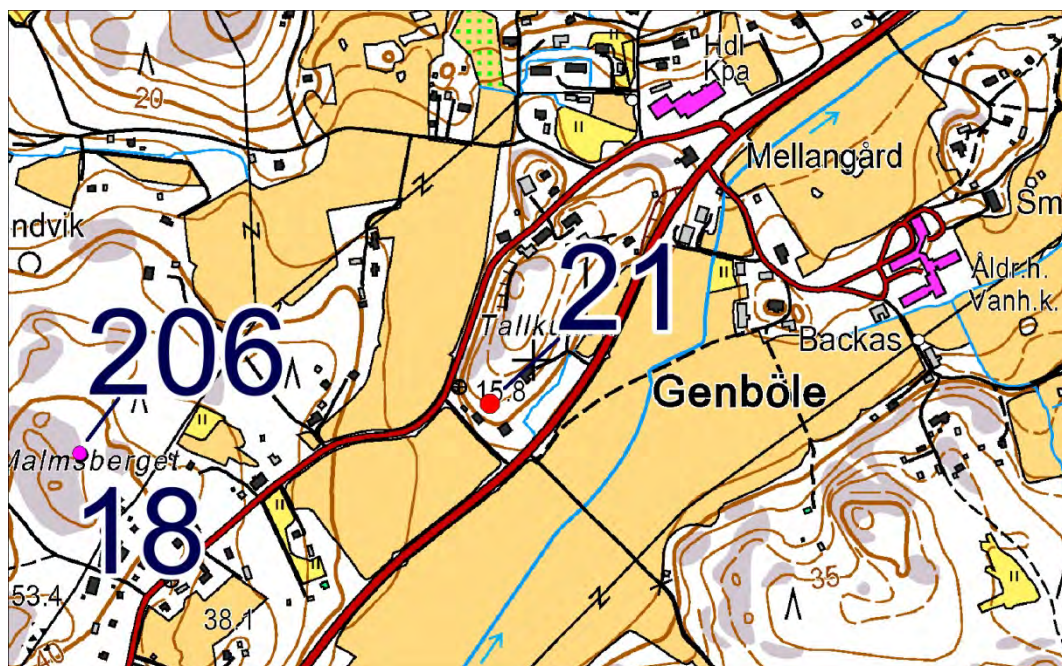
Kohteen kuvaus:

Turun yliopiston arkeologian julkaisun ”Karhunhammas 14” mukaan tämä kiviröykkiö olisi epävarma röykkiöhauta. Sen pohja-alan muoto on luokiteltu soikeaksi. Röykkiön pituudeksi on ilmoitettu 9,4 metriä, leveydeksi 5,1 metriä ja korkeudeksi 0,6 metriä. Sen päällyspinnan pitäisi olla kupera.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

22 Björkboda

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010022 ja nimellä Björkboda.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6669778, i = 249976, z = 42,5

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2,4 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Tätä koskevaa arkistoaineistoa ei ole tiedossani.

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Suuri röykkiö.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämä on merkitty Rävlsberget-nimiselle mäelle.

Kohteen kuvaus:

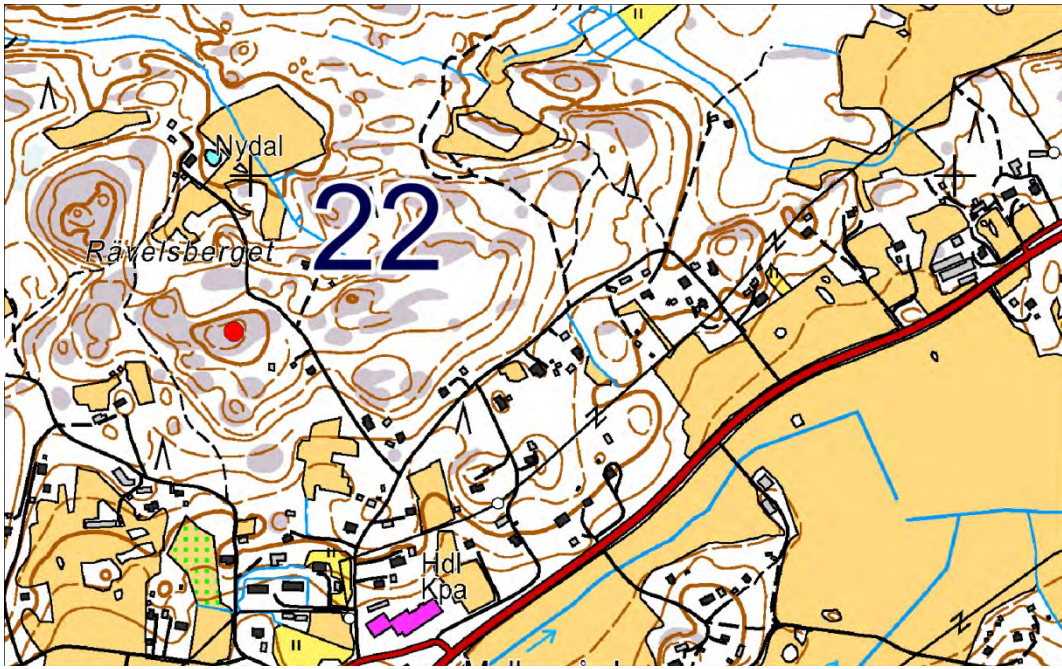
Tätä varmuudella koskevia tietoja olen löytänyt vain Museoviraston rekisteriportaalista. Niiden mukaan röykkiön mitat ovat 11,7 x 10,4 metriä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tähän liittyvä merkillinen yksityiskohta on, että Turun yliopiston arkeologian julkaisussa ”Karhummas 14” vuodelta 1992 on ilmoitettu sivun 18 toisella rivillä Rävlsbergetistä itään sijaitseva Björkboda-niminen röykkiö, mille on samalla ilmoitettu juuri samat mitat 11,7 X 10,4 metriä, mitkä Museoviraston rekisteriportaaliin on myöhemmin merkitty Rävlsbergetille merkitylle Björkboda-nimiselle kohteelle.

Karhunhampaassa mainitut Björkbodan röykkiön koordinaatit ovat 666501, 241870. Niitten osoittamalla kohdalla sijaitsevan röykkiön tarkastin 8. toukokuuta. Se röykkiö jostakin syystä puuttuu Museoviraston rekisteriportaalista. Tähän liittyvä omituinen mittojen yhtäläisyys vaatisi tarkastamaan, onko jossakin painovirhe tms. Mikäli jossakin yhteydessä olisi näppäilty y-peruskoordinaatin loppuun väärä numerojakso siihen koordinaattipariin, johon rekisteriportaalin tieto perustuu, niin se yksinään voisi ratkaista tämän ongelman (Rekisteriportaaliin merkityn Björkbodan sijaintipaikka vastaa noin 10-20 metrin tarkkuudella samaa x-koordinaattia, mikä on Karhunhampaassa mainitulla Björkboda-nimisellä röykkiöllä. Niin vähäinen ero on voinut syntyä koordinaatteja järjestelmästä toiseen muunnettaessa.). Kuinka lieneekin, niin joka tapauksessa on hieman vaikeata luottaa sellaisten omituisten sattumien vaikutukseen, että kahdesta tarkalleen saman kokoiseksi mitatusta röykkiöstä olisi toinen jäänyt huomaamatta Lounais-Suomen rannikon varhaismetallikautiset hautarauniot-projektissa ja toinen taas olisi jäänyt huomiotta syötettäessä tietoja Museoviraston rekisteriportaaliin.

Kirjallisuusviitteet:

23 Mölnkärret

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010023 ja nimellä Mölnkärret.

Seutukaavan suojelukohde numerolla 96662 kattaa röykkiöryhmän, jonka sisässä tämä on.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6673191, i = 255298, z = 20

Koordinaattiselite: Korkeus on luettu kartalta. Tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista, jossa ne on ilmoitettu keskikoordinaateiksi. Röykkiöitten tarkoista sijaintipaikoista niitten osoittamilla tienoilla on tietoa jo 1960- ja 1970-luvun vaihteesta. Tuolloin Per-Gustav Wikström oli valokuvannut röykkiöitä mm. seuraavissa kahdessa kohdassa (koordinaatit peruskoordinaatteja): kuva n:o 4038: x = 6668,69, y = 422,10; kuva n:o 4042: x = 6668,59, y = 421,97 (Per-Gustav Wikströmin kirje Turun yliopiston arkeologian arkistossa.). Nuo kohdat osuvat kahdelle vierekkäiselle kalliomäelle, jotka molemmat ovat puron pohjoisrannalla. Kun Wikströmin ilmoittamien koordinaattiparien perusteella määritetään keskikoordinaatti, tulos on kutakuinkin se, mikä on Museoviraston rekisteriportaaliassa ilmoitettu Mölnkärretin kohteen keskikoordinaatiksi. Wikströmin koordinaatit ovat melko tarkoin yhtäpitäviä myös alla mainittujen Antti Bilundin ilmoittamien koordinaattien kanssa.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta runsas 8 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	Inv. 1932 (s. 49)	-
Hildur Planting?	Inv. 1932? (joku inv.) numeroista 1-4?)	-
Per-Gustav Wikström	valokuvat 4038 ja 4042	-
Timo Jussila ja Timo Sepänmaa	inv. 2012 (n:o 272)	-
Antti Bilund	inv. 2012	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kaksi röykkiötä kahdella lähellä toisiaan sijaitsevalla kalliolla metsäalueella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Rosendalbäcken-nimisen puron pohjoisrannalla.

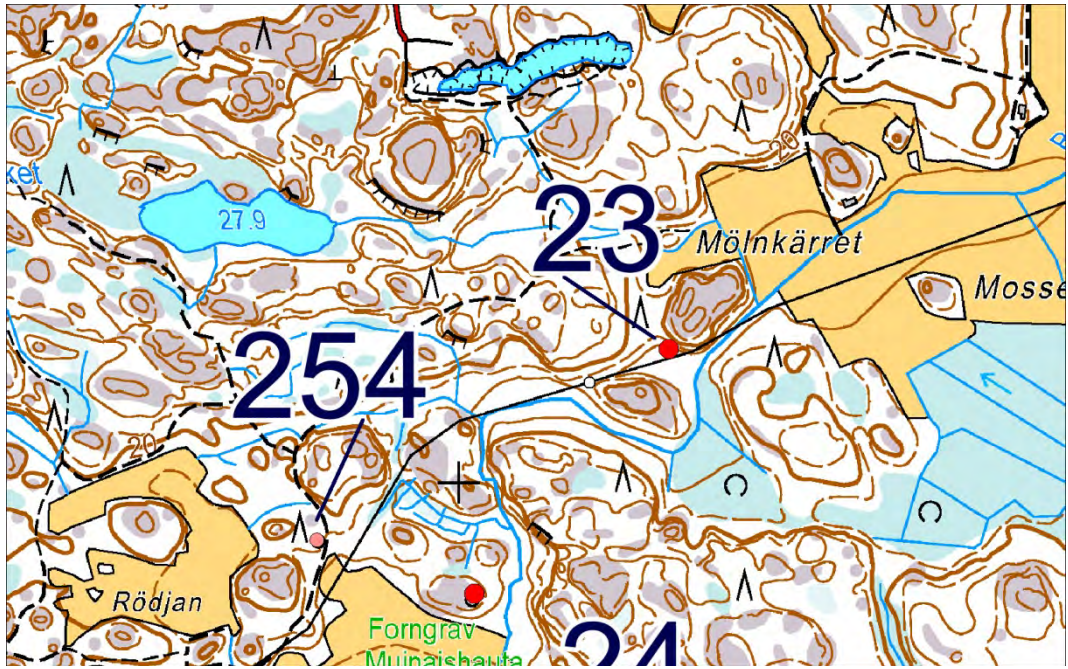
Kohteen kuvaus:

Kahdesta röykkiöstä pohjoisemman läpimitoiksi on Museoviraston rekisteriportaaliassa ilmoitettu 4,7 x 3,6 metriä ja korkeudeksi 0,6 metriä. Eteläisemmän röykkiön vastaavien mittojen pitäisi olla 11,5 X 9,2 metriä ja 0,9 metriä. Röykkiöitten on ilmoitettu olevan kahdella erillisellä kallionnokalla. Antti Bilundin vuoden 2012 inventointihavaintojen mukaan röykkiöitten sijaintikohdat ovat seuraavat: 6673206, 255346; 6673126, 255214.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Suurempi tämän kohteen röykkiöistä on ehkä sama, jonka Volter Högman on vuoden 1886 inventointikertomuksessaan sivulla 49 ilmoittanut sijaitsevan puolimatassa Rosendalin kylästä kohti Brokärria.

Kirjallisuusviitteet:

24 Rosendalbäcken

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010024 ja nimellä Rosendalbäcken.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6672843, i = 255022, z = 17,5

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 8 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman? inv. 1886? (s. 48) -

Hildur Planting? Inv. 1932? (numeroista) -

1-4 jokin?)

Per-Gustav Wikström valokuva n:o 4048

Timo Jussila & Timo Sepänmaa inv. 2012 (n:o 303)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: -

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: -

LYHYT KOHDEKuvaus

Röykkiöitä avokalliolla metsässä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Röykkiöt ovat puronuomalta pohjoiseen kohoavalla mäellä laajan peltovainion ja metsän rajalla sijainnista.

Muut tunnetut nimet: Rosendal (1992, 2002)

Kohteen kuvaus:

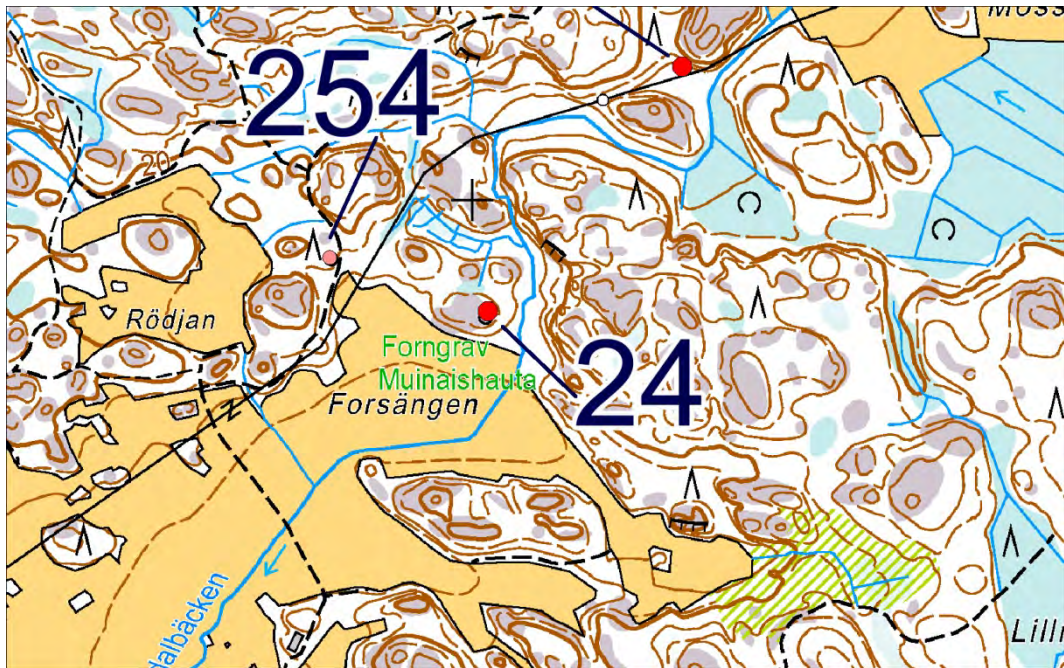
Aiemmin tunnetun röykkiön läpimitoiksi on Turun yliopiston arkeologian julkaisussa (1992) ilmoitettu 10,4 X 7,8 metriä ja korkeudeksi 0,7 metriä. Muoto on ilmoitettu epämääräiseksi. Röykkiöön on kaivettu kuoppa. Tämän röykkiön keskikohdan sijainti on Jussilan ja Sepänmaan mukaan 6672830 255012.

Jussila ja Sepänmaa ovat löytäneet toisen röykkiön vuoden 2012 inventoinnissa. Se on heidän mukaansa kymmenisen metriä lounaaseen aiemmin tunnetusta ja sijainnissa 6672830, 255000. Vuonna 2012 löytynyt röykkiö on Jussilan ja Sepänmaan mukaan mitoiltaan 2,4 ja 5 metriä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

25 Östra Nygård

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010025 ja nimellä Östra Nygård.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6671570, i = 254403, z = 22,5

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 7 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman

inv. 1886 (s. 49) -

Hildur Planting?

inv. 1932? (numeroista -

1-4 jokin?)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: -

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: -

LYHYT KOHDEKuvaus

Iso röykkiö peltovainioon monelta puolelta rajoittuvalla mäellä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Läpimitoiltaan 9 ja 8,2 metriä oleva 0,8 metrin korkuinen röykkiö maapohjalla. Pohja-alan muodosta ei ole tietoa. Röykkiön päällyspinnan muoto on epämääräinen.

Muut tunnetut nimet: Rosendal (1992); Rosendal, Lappokullen (2008)

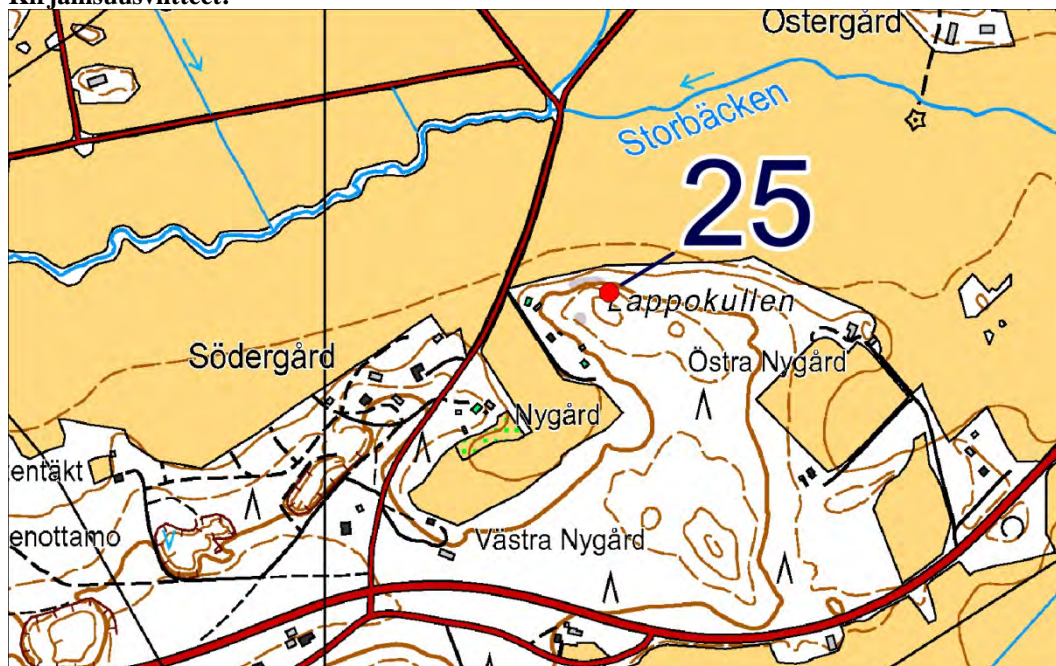
Kohteen kuvaus:

Turun yliopiston arkeologian julkaisussa ”Karhunhammas 14” (1992) tämä on katsottu epävarmaksi röykkiöksi.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

26 Bergholmsfjärden

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010026 ja nimellä Bergholmsfjärden.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen ja/tai rautakautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: koskematon

P = 6672544, i = 247758, z = 15

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit on luettu GPS-laitteesta, ja niitä on myös verrattu internetin Paikkatietoikkuna-sivuston ilmakehuun, minkä avulla oli mahdollista lukea tämän röykkiön sijainniksi melko tarkoin yhtäpitävät koordinaatit. Korkeus on luettu peruskartalta. Tasokoordinaatit poikkeavat Museoviraston rekisteriportaaliin merkityistä, mutta vain hieman yli 10 metrin verran.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: röykkiön ala

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 km pohjoiseen.

ARKISTOTIEDOT

En tunne tähän liittyviä arkistotietoja.

INVENTOINTI 2012

Aika: 16.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:62-63

LYHYT KOHDEKuvaus

Kiviraunio loma-asumuksen portaiden edessä ja jyrkän merenranta-örmän yläpuolella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee harvahaava havumetsää kasvavalla merenrannalla, jossa on vierekkäin useita loma-ajan asumuksia. Röykkiön pohjoislaita on vain noin viisi metriä etelään loma-asumuksen ulkoportaitten alapäästä. Näitten kohdalta näkyy merelle.

Muut tunnetut nimet: Nordanå (1992, 2002, 2008)

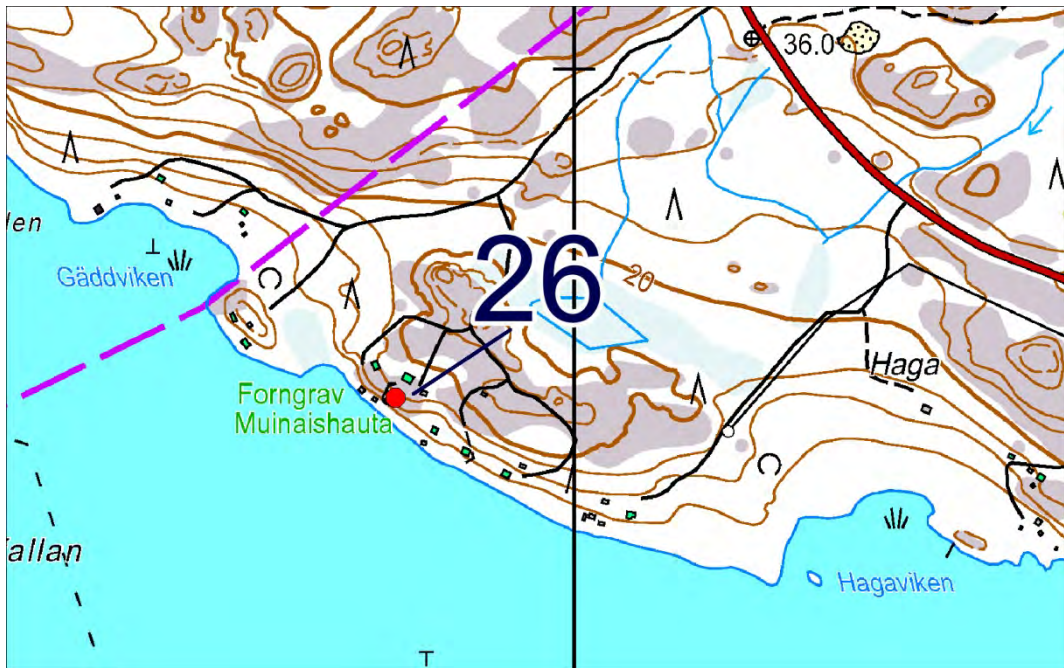
Kohteen kuvaus:

Röykkiö on rakennettu ainakin osaksi kallion päälle. Tämän röykkiön pohja-ala on soikio; sen läpimitaksi mittasin länsi–itä-suunnassa on 7,50 metriä ja pohjois–etelä-suunnassa 6,60 metriä, ja tämän röykkiön suurin korkeus on arviolta noin 0,6 metrin luokkaa. Röykkiön ulkoreuna erottuu ainakin paikoin selkeästi ja on suhteellisen korkeakin. Röykkiön yksittäisten kivien suurin läpimitta näytti olevan yleensä 0,2 – 0,5 metrin luokkaa, ja muodoltaan ne ovat hieman pyörityneitä. Kiviä on ladottu rinnakkain melko tiiviisti, ja päällekkäin niitä on enimmillään ainakin kolme kivikerrosta. Röykkiön keskellä on laajahko tasapohjainen syvennys, jossa kasvaa mänty. Kivien pinnoissa näkyi paikoin suuriakin jäkälärenkaita, ja varsinkin röykkiön ulkoreunoilla kivien välissä on sammalta.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: muinaisjäänös on merkitty rasitteena tonttia koskeviin asiakirjoihin.

Kirjallisuusviitteet: -

27 Kyrksundet

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010027 ja nimellä Kyrksundet.
Kirkonpaikka on SU-kohde n:o 659

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäännösryhmät (satama, kauppapaikka, työskentelypaikka, jolta on merkkejä pronssin valannasta, uhripaikka, kappelin sijaintipaikka, taistelupaikka)

Ajoitus: rautakautinen ja keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt (tutkittu osittain kaivauksin)

P = 6646478, i = 247425, z = 5 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatit.

Maastomerkintä: Viitta osoittaa ajotieltä tähän muinaisjäännösryhmään kuuluvalla kappelin paikalle.

Kappelin vanhalla kirkkomaalla on muistokivi, jossa lukee: ”TILL MINNE AV KAPELLET VID KYRKSUNDET / UPPFÖRT SENAST PÅ 1200-TALET / FÖRNYAT UNDER SEKLERNAS LOPP / ÖVERGIVET ÅREN EFTER 1637 DÅ EN NY KYRKA BYGGDES I HITIS BY. HITIS FÖRSAMLINGEN RESTE STENEN DEN 26.7.1958.”

Pinta-ala: laajuus on useita hehtaareja

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 21½ km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	irtol. 1886	KM 2503 A: 3 (rautainen kirveen terä lähistöltä)
Volter Högman	inv. 1886 (ss. 179-181) (kappelin paikka)	KM 2503 A: 32 (luita)
Hildur Planting	inv. 1933 (kappelin paikka)	-
Carl Olof Nordman	kaiv. 1938 (kappelin paikalla)	(kaksi kolikkoa, lasin paloja, nauvoja, piitä; KM historialliset kokoelmat 38086:1-5)
Carl Olof Nordman	kaiv. 1939 (kappelin paikalla)	(niukasti löytöjä, luettelon:rot KM historialliset kokoelmat 39097:1-2)
Harto Roth & Levi Fagerström	inv. 1991 (n:o 1)	KM 26619
Harto Roth & Levi Fagerström	koekuopitus	rautaniitti, raudan katkelmia
Titta Heikkinen & Jari Näränen	näytteenotto 1992	
Torsten Edgren & Anna-Liisa Hirviluoto	kaiv. 1992	KM:26619:1-134
Henrik Asplund	kaiv. 1993	KM:27813:1-164
Helena Edgren	kaiv. vv. 1993-1997 (kappelin paikalla)	löytöjen luettelon:rot eivät ole tiedossani
Sari Mäntylä & Tiina Jäkärä	kaiv. 1994	KM 28363:1-303
Sari Mäntylä	kaiv. 1995	KM 28832:1-226
Sari Mäntylä	kaiv. 1996	KM:29578:1-240
?	?	KM 29658
Tiina Jäkärä	kaiv. 1997	KM 30324

Tässä ensimmäisessä sarakkeessa on vuosien 1992-1997 kaivausten osalta mainittu kenttätöraportin kirjoittaja, mikäli sitä koskeva nimenomainen tieto on ollut saatavilla Museoviraston rekisteriportaalin hankerekisterin raporttitiedoista (vuodelta 1992 ei ollut; sen vuoden kaivauksilla olivat olleet kaivaukselle osallistuneiden amatööriarkeologien ohjaajina Tapani Tuovinen ja Henrik Asplund, ja kaivauksenjohtajiksi ja vastuuhenkilöiksi on merkitty hankerekisterin hanketietoihin Torsten Edgren & Anna-Liisa Hirviluoto).

INVENTOINTI 2012

Aika: 21.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: DT2012:69:78; DT2012:69:76; 3D-kuvat :69:226-227

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hitislandetin ja Rosalalandetin saarten välisen salmen pohjoisrannalla metsämaalla sijaitsee hävinneeseen kappeliin liittyvä kiviaidalla ympäröity kirkkoma, jonka lähellä on rautakautista muinaisjäännösalueita.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto:**

Sijaitsee Hitislandetin ja Rosalalandetin saarten välisen salmen pohjoisrannalla.

Kohteen kuvaus:

Yhtenäisen esihistoriallisen löytöalueen ensimmäiset esineet on löytänyt arkeologian harrastaja DI Ilkka Penttinen aiemmin tunnetun kappelin paikan vierestä runsaat 20 vuotta sitten. Eri vuosien kaivausalueet ovat sijainneet kappelin paikan koillispuolella. Löytöjen perusteella Kyrksundetin alueella olisi ollut mm. satama ja siihen liittyvä kauppapaikka. Paikalla on päätelty harjoitetun metallinvalua ja ehkä raudan taontaakin. Melkoinen määrä löytyneitä jalkajousen nuolen kärkiä osoittanee paikalla myös taistellun.

Kappelin paikalta ja sen ympäriltä on hakattu metsää vähän aikaa sitten. Vähän kappelin paikasta koilliseen on saman muinaisjäännösryhmän osia myös pitkää metsää kasvavalla alueella.

Tämän muinaisjäännösalueen koillispuolella on kiviryhmä, jossa neljä pientä siirtolohkareta ovat toinen toisensa lähetyvillä. Niitten läheltä on tavattu 800-luvun lopulle ajoittuva kupurasolki sekä pronssispiraaleita. Sitä löytöä ei ole selitetty asuinpaikka- eikä hautalöydöksi, vaan todisteeksi uhripaikasta. Kiviryhmän sijainniksi luin GPS-laitteesta koordinaatit 6646506, 247520.

Luokitusehdotus: -**Lisäyksiä:****Kirjallisuusviitteet:**

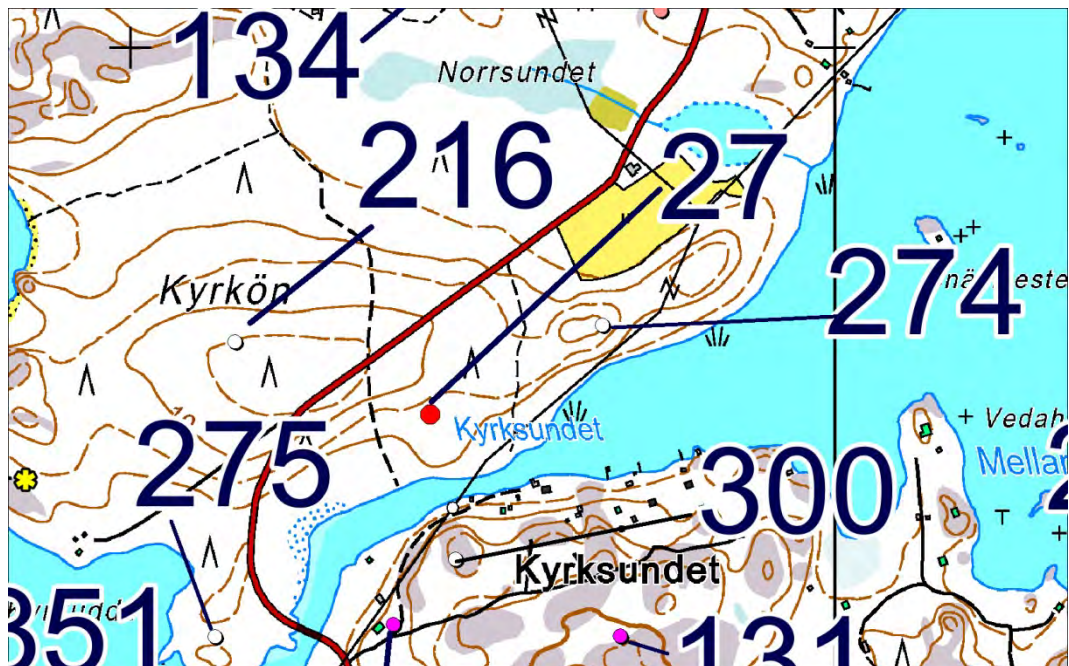
Torsten Edgren: Saariston hiisi (Hiidenkivi 1/1995).

Torsten Edgren: Tutkimukset Kyrksundetissa jatkuvat. SKAS (= Suomen keskiajan arkeologian seuran jäsentiedote) 2 /1996

Torsten Edgren: Kyrksundet i Hitis. Ett arkeologiskt forskningsprojekt kring en av ”det danska itinerariets” hamnar i det sydvästra Finlands skärgård. Budkavlen 1995

Torsten Edgren: Fornlämningar och fornfynd i Hitis utskär, 1999.

Elis Selin: Skärgårdskapell och -kyrkor i Hitis skärgård under 700 år.

28 Västernäset 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010028 ja nimellä Västernäset 1. Seutukaavan suojelukohde numerolla 96650. SU-kohde 650. Niillä tunnuksilla tämä on merkitty Seutukaavaliiton julkaisussa sokkelolatomukseksi, mutta Museoviraston rekisteriportaalissa tämä on merkitty hautaröykkiöksi. Ehkä kahtalaisten merkintöjen alkuperä on Seutukaavaliiton julkaisussa vuodelta 1977, jossa kohteesta n:o 96650 on käytetty nimityksiä jungfrudans ja sokkelolatomus, mutta samalla on ilmoitettu ”Raunion koko 12,40 X 7,00.”

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäännös

Ajoitus: ?

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: ?

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6650161, i = 240377, z = 15 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 19½ km eteläkaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Tämä on mainittu ehkä ainoastaan Seutukaavaliiton vuonna 1977 painetussa luettelossa ennen merkitsemistä Museoviraston rekisteriportaaliin.

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kivirakenne.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Seutukaavaliiton luettelon koordinaattien osoittama paikka on Holman saaren lounaiskärjessä.

Kohteen kuvaus:

Tästä kohteesta ei ole paljon tietoja. Hyvin lähellä tämän ilmoitettua sijaintipaikkaa pitäisi olla kaksikin sokkelolatomusta Museoviraston rekisteriportaaliin merkityssä kohteessa nimeltä Västerfladan. Kun ne sokkelolatomukset on huomioitu vuosien 1992 ja 1997 inventoinneissa ilman, että olisi ilmoitettu tämän röykkiön (Västernäset 1) sijaintipaikasta aivan lähistöllä, olisi mahdollista pohtia, olisiko kaikilla Västernäset 1:n ja Västerfladanin yhteyteen liitetyillä tiedoilla tarkoitettu yhtä ja samaa kohdetta, johon kuuluu yksi jatulintarha ja jatulintarhan jäännös. Seutukaavaliiton luettelon merkintä koosta voisi ehkä viitata kahteen jatulintarhaan yhdessä, vaikka samalla onkin mainittu rauniosta. Ilmoitettu koko 12,40 X 7 metriä vastaa suunnilleen sitä alaa (11 X 7 metriä), mikä jatulintarhan ja toisen jatulintarhan jäännöksen yhdessä peittämän alan koko on vuonna 1992 tehdyn piirroksen mukaan.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

29 Böteskär

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010029 ja nimellä Böteskär.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96651 (651).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6644947, i = 250170, z = 20

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 23 km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman?	Inv. 1886? (s. 76)	-
Volter Högman?	Kaiv. 1886? (s. 125-127)	KM2503A:15? (koverrettu kivi)
Hildur Planting?	Inv. 1933?	
Tapani Tuovinen	inv. 1937 (n:o 44)	

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviröykkiö avokalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Röykkiön pitäisi olla korkean mäen pohjoisrinteellä.

Muut tunnetut nimet: Hitis (1992); Hiittinen, Bötskäret (2008)

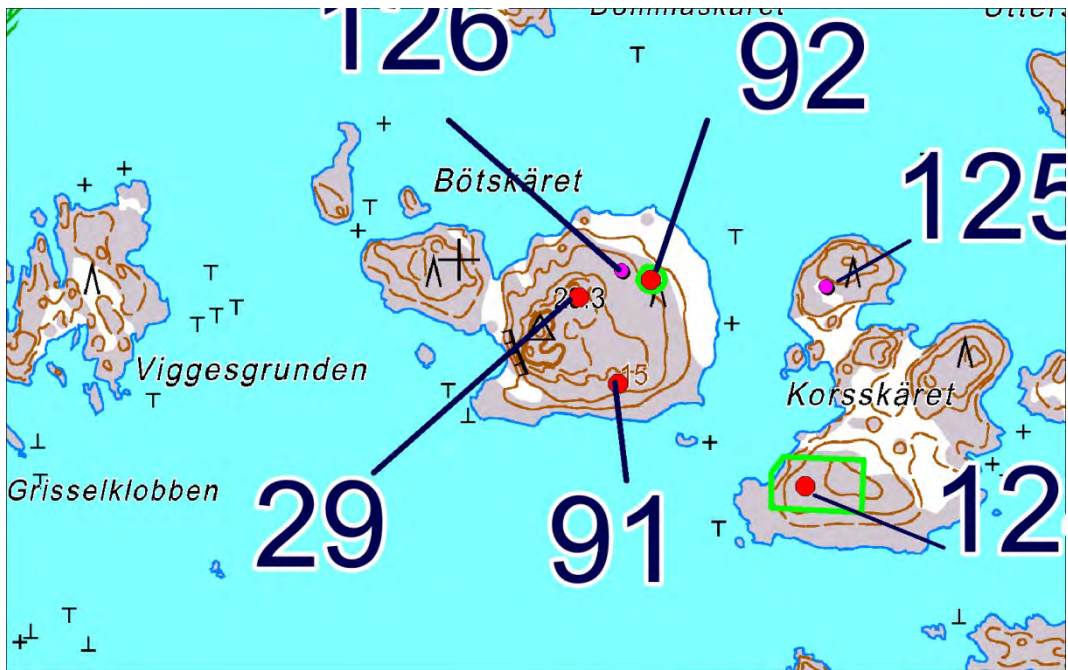
Kohteen kuvaus:

Tämän röykkiön mitoituksi on ilmoitettu (1992) 8,4 X 3,5 metriä. Pohja-alan muodon on merkitty olevan suorakulmaisen ja päällyksen kuperan. Röykkiö on v. 1992 ilmoitettu täysin ehjäksi. Samalla se on merkitty epävarmaksi hautaraunioksi.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Volter Högmanin tiedonantojen perusteella ei mielestäni täysin selviä, missä kohtaa Bötskäretiä hänen johdollaan kaivetun ja uudelleen kasatun röykkiön pitäisi sijaita. Tässä numerolla 29 merkitty röykkiö voisi olla kaivettu röykkiö, koska sijaitsee lähellä saaren korkeinta kohtaa, mutta ei kuitenkaan kaikkein korkeimmalla huipulla. Högman on maininnut, että tutkittavaksi otettu röykkiö ei ollut aivan saaren korkeimmalla kohdalla, vaan että kallioitten huiput paremminkin ympäröivät sitä eri puolilta. Vrt. myöhemmin esiteltävä numero 92 nimellä Bötskäret 2.

Kirjallisuusviitteet:

30 Högholmen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010030 ja nimellä Högholmen. Seutukaavan suojelukohde numerolla 96653 (653).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: puolustusvarustukset: linnat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6647777, i = 250038, z = 0–10,7

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista ja ne osoittavat saaren korkeinta kohtaa; suurin korkeus on Museoviraston rekisteriportaalin kuvausosan tekstistä.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: 100 X 105 m

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 20 ½ km etelään.

ARKISTOTIEDOT

H. A. Reinholm	kaiv. 1871	KM 1148:2? (kekäleitä ja korvennettuja kiviä)
Volter Högman	inv. 1886 (74-76)	2503 A: 5 (rautainen tiu'un kieli)
Volter Högman	kaiv. 1886 (120-125)	2503 A: 26-28 (palamatonta ja palanutta luuta)
Hildur Planting	inv. 1933	-
C. H. Ericsson	kartoitus 1973	?
Torsten Edgren	kaivaus 1974	?
Pirkko Höysniemi	kaivaus 1976	?
Pirkko Höysniemi	kaivaus 1977	?
Christoffer Ericsson	sukellusinventointi 1979	?
Henrik Jansson & Kalle Virtanen	dendrokronologisten näytteiden otto 1997(-98)	
Tieto tekijöistä puuttuu tätä kirjoitettaessa	rakenteitten dokumentointi 2007	?

Tiedot tutkimusaineistoista ovat tässä puutteelliset, koska aineistoja lienee tallennettu merimuseolle.

Tietolähde tutkimuksista 1973-2007:

http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx?sovellus=mjreki&taulu=T_KOHDE&tunnus=40010030

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt inventoidessani saarella, vaan pelkästään sitä Hitislandetista erottavan salmen rannalla.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: DT2012:69:104-105; :124-125

LYHYT KOHDEKUVAUS

Saari, jonka kapea salmi erottaa Hitislandetista.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Högholmenin saarella on matalaa rantaäyrästä, kalliota ja korkeampaa mäenharjaa. Pientä puustoa kasvaa.

Muut tunnetut nimet: Högman on ilmoittanut Högholmenin olevan toiselta nimeltään Vedaholmenin, mutta Vedaholmen on kuitenkin eri asia: se on luoto, joka on nyttemmin kasvanut kiinni Hitislandettiin. Tätä koskevan tiedon sain Högholmenin saaren omistajilta Marika ja Per-Erik Fihlmanilta.

Kohteen kuvaus:

H. A. Reinholm oli Volter Högmanin tietojen mukaan kaivanut pienen kuopan yhteen saarella olevaan kumpuun. Högman tutki kaivauksin vuonna 1886 Högholmalla kaksi kiviröykkiötä ja yhden maakummun. Högmanin käsikirjoituksessa on yksityiskohtainen kuvaus näistä kaivauksista. Saaren kahdesta varhaisemmasta tutkimuksesta on Hildur Planting koonnut yhteenvedon inventointikertomukseensa vuonna 1933, ja hän on havainnollistanut sen selkeällä piirroksella.

Högholmenin länsirannalla ja sen edustalla on tutkittu laiturirakenteitten jäännöksiä. Sataman perustaminen on ajoitettu 1300-luvun viimeisiin vuosikymmeniin. Neljän dendrokronologisen näytteen

analyysillä on puunäytteet katsottu aikajaksolle 1380-1410 kuuluviksi niin, että pääpaino olisi 1300-luvun lopulla. Yksi radiohiiliajoitus on antanut tulokseksi aikajakson 1260-1420 AD. (Museoviraston rekisteriportaali.)

Saarella sijainneitten rakennusten on ilmoitettu tuhoutuneen palossa. Högholmenilla on arveltu olleen sekä sotilaallista että kaupallista merkitystä. Kaksi Ruotsin kuninkaan Maunu Eerikinpojan kirjettä elokuulta 1347 ovat niiden päiväyksen mukaan laaditut Kyrkioswnd-nimisessä paikassa, mikä olisi tarkoittanut esitettyjen arvioitten mukaan luultavammin Högholmenia kuin sen lähellä olevaa Kyrksundetin kauppapaikkaa. Högholmenin keskiaikaisiin esinelöytöihin kuuluu mm. yksi tai useampia hopearahoja ja sinettisormus. (<http://www.uppslagsverket.fi/bin/view/Uppslagsverket/Hoegholmen2>)

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Svenska Litterartursällskapetin julkaisemien kansankertomusten väittämän mukaan oli kerrottu, että Hiittisten Högholmenilla olisi sijainnut luostari. Saarella oli kerrottu olevan suuri kumpu (hög), jossa ylimpänä oli ollut pystykivi (en upprest sten) (Finlands svenska folkdiktning. II. Sägner, sivu 259.)

Kirjallisuusviitteet: Torsten Edgren: Fornlämningar och fornfynd i Hitis utskär, 1999.

Torsten Edgren: Högholmen i Hitis, en hamnplats från medeltiden en preliminär rapport. Hamnar och ankarplatser i sydväst. 6-föredrag hållna på m/s ”Valvoja” i augusti 1977. s. 85-105. Red. Sjöhistoriska byrån vid Museiverket. 1977.

H. Ericsson: Timrade bryggkonstruktioner vid Högholm i Hitis. Jungfrusund 2. Maritima

Medeltidsstudier. s. 73-94. Red. Ericsson C. & Montin K. Åbo Akademis kopieringscentral. Åbo. 1989.

Virtanen, Kalle 2007: Alustava selonteko Hiittisten Högholmenin laiturirakenteiden tutkimuksista kesältä 2007. ICOMOS. Suomen osaston jäsentiedote 4/2007, s. 34–39.

Tapani Tuovinen: Fornfynden och deras uttolkning (teoksessa ”Finska skären”), 102-104 (Helsingfors 1990).

31 Långfuruholm

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010030 ja nimellä Långfuruholm.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96655 (655).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen ja/tai keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6657932, i = 238874, z = 15 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 14 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Hildur Planting	inv. 1933	KM 9749:2 (ainakin palamatonta luuta)
Svante Dahlström	tark. 1926	?
Tapani Tuovinen	inv./selvitys 1995 (n:o 49)	-
Tapani Tuovinen	inv. 1997	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Iso kiviraunio kalliolla saarella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Långfuruholmin saaren pohjois- tai koillispäässä.

Muut tunnetut nimet: Högsåra (1992); Högsåra, Långfuruholm (2008)

Kohteen kuvaus:

Långfuruholmin hautaröykkiö on pyöreä ja läpimitaltaan lähes yhdeksänmetrinen. Vuonna 1929 siinä on ollut näkyvissä laakakivien muodostama arkkumainen rakenne, jonka sivuilla oli ollut kaksi tai kolme pystyyn nostettua laattaa ja vaakasuoria laattoja niiden välissä. Myöhemmin laattoja on siirretty. Hildur Planting mainitsee röykkiön jäännöksestä löytyneen kaksi pääkallon yläosan palaa, reisiluun, joitakin selkänikamia sekä palaneen puun jäännöksiä. Långfuruholmenin röykkiöstä näytteeksi vuonna 1933 otetut luut on määritetty palamattomiksi aikuisen ihmisen luiksi. Se, että vainajan jäännökset Långfuruholmenin haudassa ovat palamattominakin säilyneet 1930-luvulle, viittaa siihen, että haudan ikä ei olisi kovin korkea. Tapani Tuovinen on teoksessaan ”Ulkosaariston arkeologiaa” esittänyt Långfuruholmenin haudalle ajoitusmahdollisuuksiksi nuoremman rautakauden tai keskiajan.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Edellä mainitussa teoksessa ”Ulkosaariston arkeologiaa” on merkitty, että Volter Högmanin sivu 82 liittyisi Långfuruholmiin. Volter Högmanin käsikirjoituksesta en kuitenkaan löytänyt tähän liittyvää merkintää. Sivulla 82 Högman on kirjoittanut seuraavana mainittavasta Nämänön röykkiökohteesta.

Kirjallisuusviitteet: No 122 sarjassa: "Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarja A": Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997. 113 s. 2. painos 2001 (ss. 87-88.).

32 Nämanön

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010032 ja nimellä Nämanön.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96656 (656).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6657628, i = 240554, z = 25

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 13 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman	inv. 1886 (s. 82)	-
Volter Högman	kaiv. 1886 (s. 131 ff.)	(löytöinä vain hiiltä ja tuohta)
Hildur Planting	inv. 1933	-
Tapani Tuovinen	inv./selvitys 1995 (n:ot 40-41)	-
Tapani Tuovinen	inventointi 1997 (n:o 26)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Röykkiö lähellä luonnollista lohkarpeltoa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Nämanön korkeimmalla kohdalla. Paikalta pitäisi näkyä Västerfjärdenille.

Muut tunnetut nimet: Högsåra (1992); Nämanön 1 (1997), Högsåra, Nämanön (2008)

Kohteen kuvaus:

Högmanin inventointikertomuksen mukaan Nämanössä tutkittu röykkiö oli lähes pyöreä. Sen läpimitta pohjois–eteläsuunnassa oli 7 metriä ja itä–länsi-suunnassa 7,4 metriä. Röykkiön korkeus oli 75 cm.

Tapani Tuovinen on inventointikertomuksessaan ilmoittanut, että tutkittu hauta on 28 metrin korkeudella kalliolla ja pari metriä alempana on luonnonlouhikon päällä yksi kuperapintainen 20,7 metriä pitkä ja 5,5 metriä levyinen ja suunnilleen metrin korkuinen hautaraunio.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet: No 122 sarjassa: "Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarja A": Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997. 113 s. 2. painos 2001 (s. 88.).

33 Degernäs

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010033 ja nimellä Degernäs.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96657 (657).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet

Ajoitus: uunit

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 24

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6659542, i = 241844, z = 5-28

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Uunien sijaintialue on määritelty sitä rajaavin peruskoodinaatein, jotka ovat: p: 6653900–6654490, i: 1576450–1576850.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta noin 10 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Tapani Tuovinen

inv./selvitys 1995 (n:o 55)

Tapani Tuovinen

inventointi 1997

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Uuniryhmä laajalla alueella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Norstön saaren itäisimmässä osassa.

Kohteen kuvaus:

Kuvauksen mukaan uunien pituus on rajoissa 1,8–3,8 metriä ja leveys rajoissa 1,3–3,2. Uunien korkeus vaihtelee rajoissa 0,5–0,9 metriä. Tapani Tuovisen vuoden 1997 inventointikertomuksen sivulla 57 on näitten uunien sijaintipaikkoja esittävä karttaote.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

34 Bolax Näset

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010034 ja nimellä Bolax Näset.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96658 (658).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kultti- ja tarinapaikat: jatulintarhat

Ajoitus: historiallinen (ehkä sama, jonka Volter Högman on maininnut Bolaxista vuonna 1886)

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: koskematon

P = 6653256, i = 260934, z = 5

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit on luettu paikan päällä GPS-laitteesta. Korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: noin 10 X 10 metriä.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 19 ½ km kaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman

inv. 1886 (s. 89)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 7

Kuvat: DT2012:69:39-45; 3D-kuva :69:220

LYHYT KOHDEKuvaus

Pienistä kivistä ladottu jatulintarha osaksi avokalliolla, osaksi maapohjalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Bolaxin saaren pohjoispäässä.

Koordinaatteja on tarkennettu aiemmin ilmoitetuista.

Kohteen kuvaus:

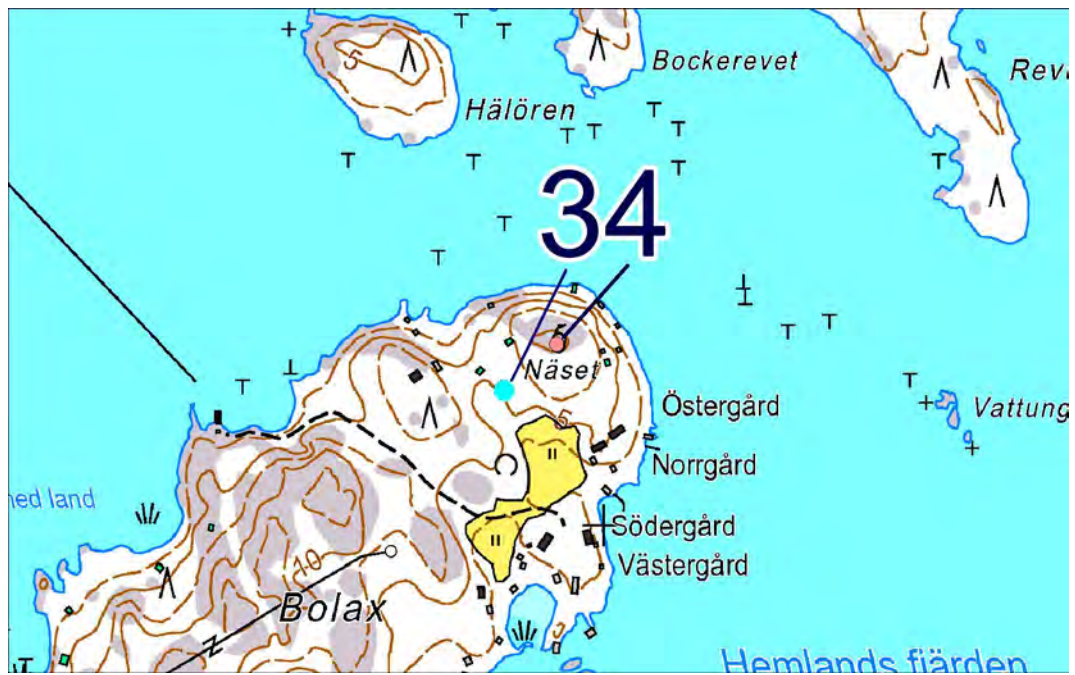
Jatulintarhan läpimitta koillis-lounas-suunnassa on 8,8 metriä. Sisäkkäisiä kehiä siitä laskettiin 7–8. Ne on pääosin ladottu pyristyneistä kivistä, joitten suurin läpimitta on 10–15 cm:n luokkaa. Pohjakuvion perusteella tämä jatulintarha ei näytä kuuluvan ristikeskustaiseen jatulintarhatyyppiin. Jatulintarhan suuaukon paikka on saaren keskiosaan päin eli etelän suunnalla. Tämän jatulintarhan kivet ovat yleensä näköjään jonkin verran vajonneet pintamaan ja pintaturpeen sisään, mikä auttaa niitä hieman pysymään niillä paikoilla, mihin niitä on asetettu.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

DT2012:69:44 Bolax (34). Jatulintarhan keskikohta. Kuva lounaasta jyrkästi yläviistosta.

35 Hammarsboda 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010035 ja nimellä Hammarsboda 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa (Osittain tuhoutunut vuosilta 1989-1990 olevan tiedon mukaan.)

P = 6666413, i = 243814, z = 25-27

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1989 (TYA diar. 424 30.1.1991)	TYA 518:1-14
----------------	---	--------------

Tapani Tuovinen	kooste 1990	-
-----------------	-------------	---

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: kohtalaiset

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikkalöytöjä on havaittu vanhan sorakuopan reunalta Hammarsbodasta Purunpäähän menevän tien pohjoispuolelta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka on etelään laskeutuvassa maastossa, jossa tarkastusten aikaan on kasvanut nuorta mäntymetsää.

Muut tunnetut nimet: Hammarsboda 1 (Tapani Tuovisen yhteenvedossa, jonka ylätunnisteena on ”Dragsfjärd Hammarsboda 1990”, Turun yliopiston arkeologian arkisto.); Löytöpaikka I (Henrik Asplundin laatimassa yhteenvedossa, joka on diaroitu numerolla 424 Turun yliopiston arkeologian arkistoon.); Ölmos, Hammarsboda 1 (2008).

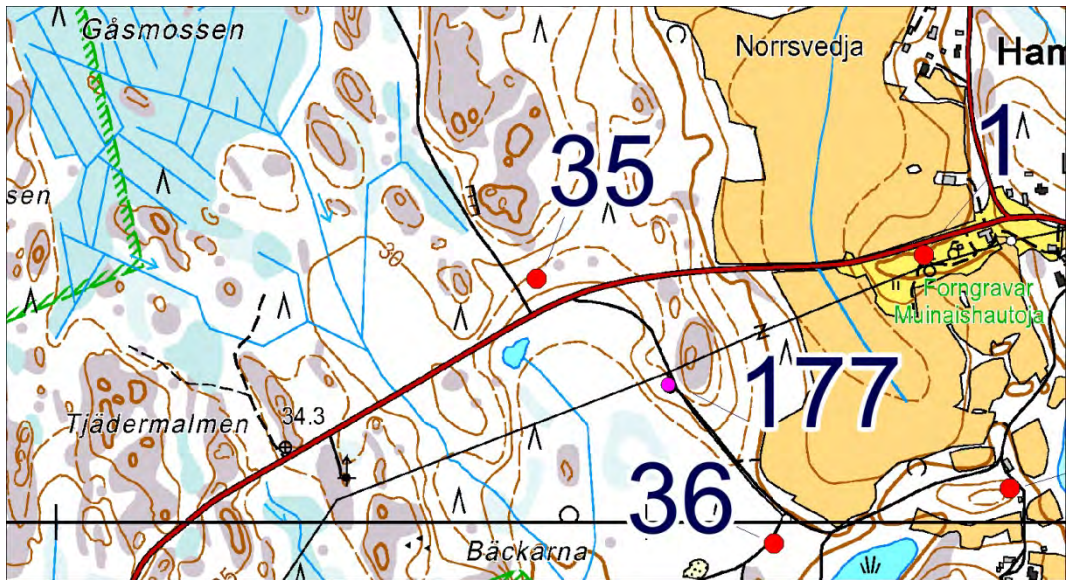
Kohteen kuvaus:

Tämän muinaisjäännöksen on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman vuonna 1989 tarkastellessaan sorakuopan reunaleikkausta. Hänen reunaleikkauksen lähelle kaivamansa koekuopat olivat osoittaneet, että kulttuurikerrosta on jonkin verran säilynytkin, vaikka hiekanotto näyttääkin lohkaisseen tästä muinaisjäännöksestä osan. Löytöpaikkaa esittävät Henrik Asplundin ja Hans Myhrmanin karttapiirokset, jotka ovat liitteinä n:o 2 ja 3 Henrik Asplundin laatimassa selonteossa (diar. 424 Turun yliopiston arkeologian arkisto)

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Henrik Asplund on raportissaan todennut vuodenvaihteessa 1989-1990, että löydöstöön ei ollut siihen mennessä kuulunut koristeltuja keramiikan paloja, joiden perusteella tarkempi ajoitus olisi mahdollista.

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 57-58.

36 Hammarsboda 4

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010036 ja nimellä Hammarsboda 4.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäänösryhmät

Ajoitus: moniperiodinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 5

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6665964, i = 244215, z = 20-22

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat keskikoordinaatteja.

Maastomerkitä: ei merkintää

Pinta-ala: ei tarkoin selvillä

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1989	TYA 518:15-41
Tapani Tuovinen	tark. 1990	
Hans Myhrman	irtol. 1990	TYA 575:9
Hans Myhrman	kirje 29.3.1990 (koskee yhtä hioinkivi- löytöä. Varsinais-Suomen maakuntamuseon arkisto)	
Henrik Asplund	koekaiv. 1993	TYA 611:1-80

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: kohtalaiset

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: 3D-kuva DT2012:69:224

LYHYT KOHDEKuvaus

Muinaisjäänöksiä on tässä järven pohjoisrannalla alueella, jossa on metsää ja loma-asumuksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämän muinaisjäänösryhmän osat sijaitsevat Hammarsboda träsk -nimisen järven pohjoisrannassa olevan Majors viken -nimisen lahden luoteisrannalla.

Muut tunnetut nimet: Tämän kohteen asuinpaikka on nimellä ”löytöpaikka II” Henrik Asplundin laatimassa yhteenvedossa, joka on diaroitu numerolla 424. Tämän osia ovat myös Tapani Tuovisen yhteenvedossa mainitut Hammarsboda 2 (asuinpaikka), Hammarsboda 10 (hautaraunio), Hammarsboda 12 (kuoppa), Hammarsboda 13 (2 kuoppaa) ja Hammarsboda 14 (miilunpohja).

Kohteen kuvaus:

Arkeologian harrastaja Hans Myhrman on löytänyt tähän muinaisjäänösryhmään sisältyvän asuinpaikan tarkastelemalla löytöjä hiekkatieltä, joka johtaa joillekin rannassa oleville loma-asumuksille. Löydökset ovat Turun yliopiston arkeologian kokoelmassa numeroilla TYA 15-43 ja 575:9.

Esihistoriallisen asuinpaikan sijainniksi on pintalöytöjen perusteella ensin määritetty peruskoordinaattipiste 6660 73, 1578 45. Kaivaus vuonna 1993 on ollut ehkä lähes koko alaltaan asuinpaikan keskuskohtalla, joka siten tulisi tähänastisten tietojen perusteella väljästi ehkä suunnilleen koordinaattipisteen 6665946, 244244 ympärille. Tämän asuinpaikan tunnetuista löytöalueista on Henrik Asplundin laatima yleiskartta hänen yhteenvedossaan (diar. TYA 424) sen liitteessä 2. Asuinpaikan kohdalla on metsikköä ja mökkitiä hongikossa tasamaalla. Henrik Asplundin kaivausraportin mukaan tämän asuinpaikan löydöstöön on kuulunut mm. kiukaiskulttuurin keramiikkaa ja yksi Paimion tyyppin keramiikan pala. Käydessäni paikalla tarkastelin paikoin maan pintaa irtolöytöjen varalta. Niitä en missään havainnut. Asuinpaikan lähettyvillä ja ehkä sen kohdallakin oli maassa muutamia pieniä kuopanteita, jotka arvelin sellaisiksi kaivannoiksi, jotka on tehty vähäisessä hiekanotossa. Ne näyttivät niin vanhoilta, että saattavat olla tehtyjä jo ennen esihistoriallisten löytöjen havaitsemista Majors vikenin rannalta. Hans Myhrman on maininnut yhdestä paikalla huvilatonttien takana olleesta isommasta hiekkakuopasta, jota hän oli tutkinut ennen ensimmäisten esinelöytöjen havaitsemista. Nytkin asuinpaikalta arviolta alle 100 metriä suoraan länteen on peruskartallekin merkitty hiekkakuoppa, ja se on

ehkä juuri Myhrmanin tarkoittama. Tarkastelin sen reunoja pikaisesti havaitsematta niissä mitään erityistä.

Kahdesta **kivirauniosta** ensimmäisenä löytynyt on sijainnissa 6665963, 244258. Myöhemmin sen läheltä on löydetty toinen. Näistä on seikkaperäinen esitys ja karttapiirros Henrik Asplundin kaivausselonteossa vuodelta 1993. Röykkiöistä itäisempi ja aiemmin löydetty on Asplundin mukaan silmäkivellinen ja 7 metrin läpimittainen. Hänen johtamissaan tutkimuksissa on löydetty siitä röykkiöstä noin 20 metriä länteen mahdollinen hautaröykkiö, läpimitaltaan 5 metriä. Siinäkin on havaittu silmäkivi. Asplund on kaivauskertomuksessaan huomauttanut, että pienempi röykkiö koostui vain melko pienestä määrästä suhteellisen suuria kiviä, ja olisi mahdollista epäillä, että se ei olisi hautaraunio.

Noin kaksi metriä syvä **kuoppa** (Hammarsboda 12) on havaittu sijainnista 6665988, 244133 (6660 73, 1578 36). Sijaintipaikan korkeus noin 20-22 m mpy. Sitä on arveltu varauksin pyyntikuopaksi.

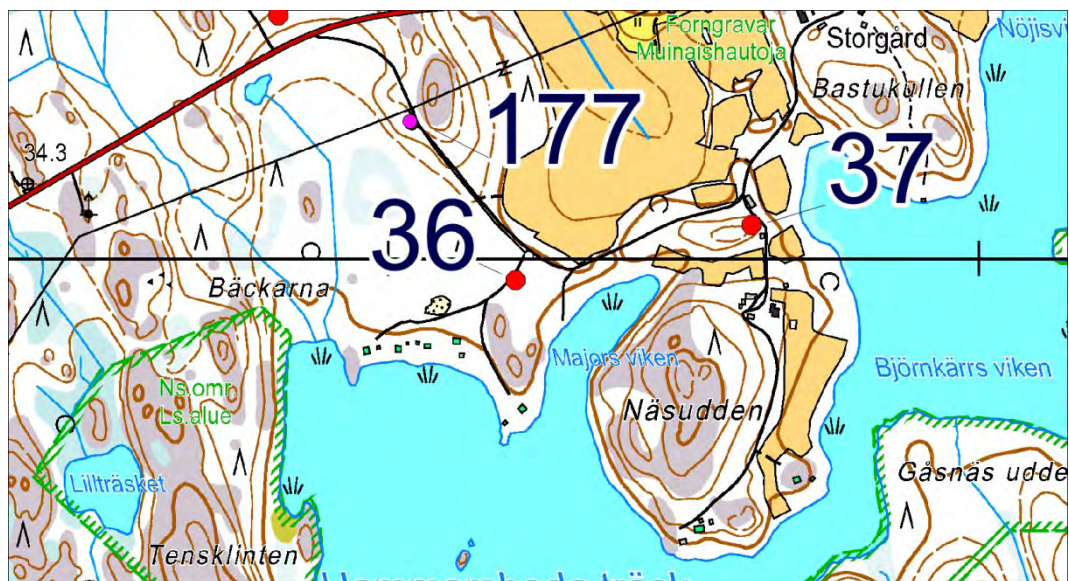
Kaksi kuoppaa, jotka selitetty varauksin pyyntikuopiksi (Hammarsboda 13), on Tapani Tuovisen tarkastuskertomuksen mukaan sijainnissa 6665887, 244254 (666064, 157849). Niitten sijaintipaikan korkeus 20 m mpy. Näitten kuoppien koosta Tuovinen on selonteossaan ilmoittanut vain, että ne ovat laakeampia kuin Hammarsboda 12. Peruskoordinaattien osoittaman pisteen tienoilla huomasin useita kuoppia, joista yksi arviolta 4 metriä pitkä ja 2 metriä leveä sekä 0,8 metriä syvä on kohdassa 6665881, 244230. Koordinaatit sille luin GPS-laitteesta. Lähellä oli avokallion reunoilla kolme kuoppaa. Arvelin niitä kaivetun kvartsia tai muuta teollisuuden tarvitsemaa kaivannaista etsittäessä. Niistä kolmesta kuopasta yksi oli noin 8 metriä länteen suurimmasta havaitsemastani kuopasta. Kun näinkin lähekkäin on useita kuoppia, on vaikeata ratkaista, mitkä niistä ovat juuri ne kaksi, mitkä on merkitty aiemmin kohteeksi Hammarsboda 13. Voisi olla paikallaan alustavasti ottaa huomioon myös mahdollisuus, että Hammarsboda 13:n kaksi kuoppaa kuuluisivatkin useamman kuopan ryhmään, joka saattaisi olla syntynyt kivisuonien etsinnässä.

Kuoppa, jonka reunoilla jätemaata vallina (Hammarsboda 14) on sijainnissa 6665983, 244193 (6660 73, 1578 42). Se on merkitty **kolimiilukseksi**. Kuitenkaan ei ole mainittu, onko paikalta löytynyt maaperästä hiiltä. Tällä kuopalla en käynyt.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 58-59.

37 Hammarsboda 5

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010037 ja nimellä Hammarsboda 5.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäännösryhmät

Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen (Vuoden 1991 kaivauksissa löytyneessä keramiikassa Kiukaisten keramiikan piirteitä yleisesti)

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: asuinpaikka ja yksi kiviröykkiö

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6666058, i = 244615, z = 20-28

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat keskikoordinaatteja.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: ei tarkoin selvillä

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1989	TYA 518:42-49
Hans Myhrman	irtol. 1989	TYA 575:1-6
Tapani Tuovinen	tark. 1990	
Tapani Tuovinen	koekaiv. 1991	TYA 588:1-270

INVENTOINTI 2012

Aika: 14.5.2012

Havainnointiolosuhteet: kohtalaiset

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:27

LYHYT KOHDEKuvaus

Tämä sijaitsee Hammarsboda träsk -nimisen järven rannoilla olevilla pelloilla sekä niihin rajoittuvilla viljelemättömillä alueilla. Löytöalueista on Henrik Asplundin laatima yleiskartta hänen yhteenvedossaan (diar. TYA 424) sen liitteessä 2.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee kutakuinkin Näsuddenin niemen kapeimmalla kohdalla.

Muut tunnetut nimet: Löytöpaikat III ja IV (Henrik Asplundin laatimassa yhteenvedossa, joka on diaroitu numerolla 424 Turun yliopiston arkeologian arkistoon); röykkiö on mainittu Tapani Tuovisen kertomuksessa nimellä Hammarsboda 11, ja asuinpaikkaan siinä on viitattu nimillä Hammarsboda 3 ja Hammarsboda 4. Myös vuoden 1991 koekaivausta koskevassa raportissa (TYA diar. 487) Hammarsboda 3:lla tarkoitetaan asuinpaikkaa, joka kuuluu tähän rekisteriportaaliin nimellä Hammarsboda 5 merkittyyyn kohteeseen.

Kohteen kuvaus:

Tähän kuuluvan asuinpaikka-alueen on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman 1989.

Asuinpaikkalöytöjä on tallennettu kolmelta peltolohkolta, joka ovat Näsuddenin niemen kapeimmalla kohdalla olevan mäen vierustoilla. Tunnettu löytöalueen läntisin kohta on lähellä pellon kulmaa, joka on sijainnissa 6665990, 244447. Pohjoisen suuntaan löytöalue ulottuu pienen pellon pohjoislaidan keskikohtaan sijainnissa 6666130, 244551, ja löytöalueen itäisin ulottuvuus on merkitty kohtaan 6666018, 244685. Koekaivausalue on vuonna 1991 sijoitettu kaivausjohtajan mukaan mahdollisimman lähelle tunnettua löytösirontaa. Sen kaivausalueen peruskoordinaatit keskeltä ovat 6660 80, 1578 68.

Peltojen eteläpuolella olevalta talon pihalta on löytynyt iskos TYA 575:2.

Sijainnissa 6660 83, 1578 82 (peruskoordinaatit) on Tapani Tuovisen raportin mukaan matala kasvillisuuden peittämä **röykkiö** (Hammarsboda 11), jonka hän on katsonut varhaismetallikautiseksi hautaraunioksi. Läheltä Hans Myhrman on löytänyt runsaasti iskoksia myös kohdasta 6666198, 244042 (Löytöpaikka V em. Asplundin yhteenvedossa ja sen liitteessä n:o 6. Löydöt TYA 575:7-8).

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 59.

38 Oxmossen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010038 ja nimellä Oxmossen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen (Henrik Asplundin mukaan myöhäiskampakeraaminen: KA III:1)

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6673201, i = 251671, z = 33± m

Koordinaattiselite: Koordinaatit ovat Timo Jussilan ja Timo Sepänmaan kenttätyöselonteosta ”Kemionsaari Nordanå-Lövböle tuulivoimapuiston muinaisjäännösinventointi 2012”. Ne osoittavat tunnetun löytöalueen keskelle.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: noin 100 m X 200 m

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 6 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1989

TYA 517

Hans Myhrman

irtolöytöjä

TYA 821 palanutta luuta

Timo Jussila & Timo Sepänmaa

inv. 2012 (n:o 292)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: En käynyt tässä 2012. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhailaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka on metsäalueella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Storfinhofvan kylän kapealla pitkällä metsälohkolla Bakhagen-nimisestä vainiosta muutama sata metriä pohjoiseen.

Museoviraston rekisteriportaalissa tällä kohteella on toiset koordinaatit. Jussilan ja Sepänmaa ovat ilmoittaneet ylle merkityt koordinaatit voituaan tarkastella laajalla alueella tuulen kaatamien puiden juurakoitten esiin vääntämiä löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Oxmossenin asuinpaikan on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman keväällä 1989.

Jussilan ja Sepänmaan kuvauksen mukaan Oxmossenin asuinpaikalla on havumetsää. Suurin osa asuinpaikkalöydöistä on heidän mukaansa alueelta, jolla maaperä on lajittunutta hiekkaa. Jussilan ja Sepänmaan inventointikertomuksessa on muistiin merkittynä useita koordinaattipisteitä, joilta on havaittu asuinpaikkalöytöjä. He ovat myös hahmotelleet tämän Oxmossenin asuinpaikan ulottuvuuksia inventointikertomuksessaan olevalla piirroksella.

Luokitusehdotus:

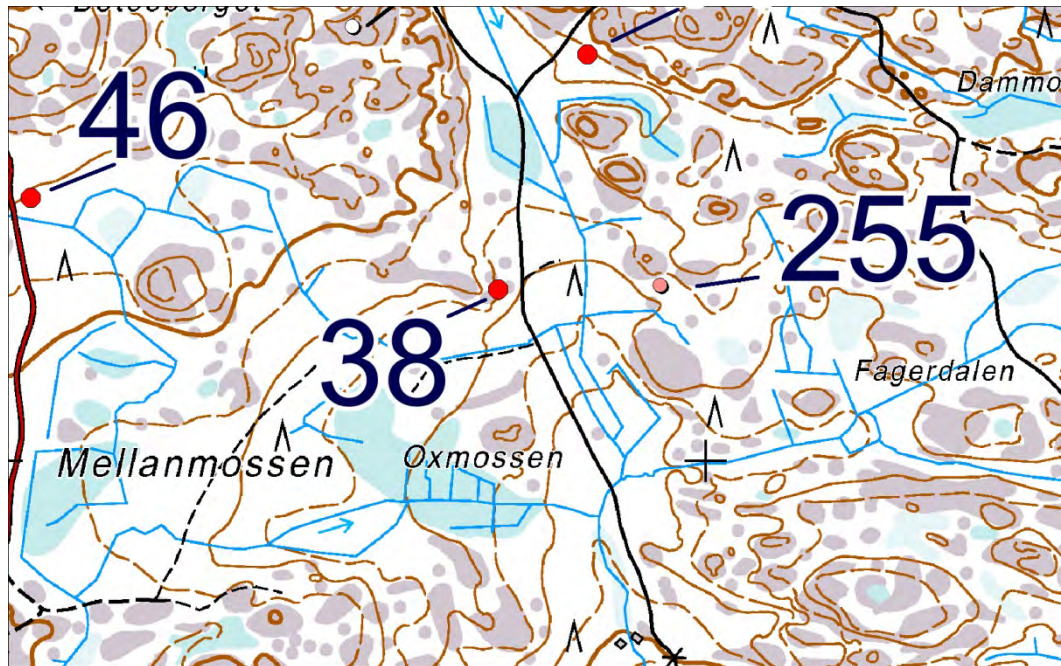
Lisäyksiä: Jussila ja Sepänmaa ovat ilmoittaneet Oxmossenin asuinpaikka-alueella olevan kaksi hiilimiilua, joitten kaivaminen on rikkonut asuinpaikkaa. Miilut ovat sijainneissa 6673197 / 251705, halk. 8 m ja 6673195 / 251691.

Hans Myhrman ilmoitti minulle kirjeitse alkuvuodesta 2012 löytöpaikasta lähellä Oxmossenin asuinpaikkaa olevasta kivikauden asuinpaikasta. Hän oli piirtänyt sen sijaintia osoittavan halkaisijaltaan 5 mm olevan renkaan peruskarttakopiolle, joka on mittakaavassa 1:20 000. Sen karttamerkinnän perusteella löytökohta olisi koordinaattien 6673289, 251783 osoittamassa kohdassa. Myhrman arvioi myös, että tämä asuinpaikka mahdollisesti liittyisi Oxmossenin asuinpaikkaan. Myhrmanin kartalle merkitsemä kohta on Oxmossenin asuinpaikan ja Jussilan ja Sepänmaan keväällä 2012 löytämän Fagerdalenin kohteen välissä (Fagerdalenin inventointinnumero oli 421). Myhrmanin merkintä on piirretty niin, että hänen tarkoittamansa asuinpaikka ei näytä menevän päällekkäin sen paremmin Oxmossenin kuin Fagerdaleninkaan kanssa. Myhrman on selostanut monia löytämistään asuinpaikoista julkaisussaan Från säljägare till rösybyggare. Siitä en löytänyt selvää merkintää löydöistä Oxmossenin ja Fagerdalenin väliltä, mutta kuitenkin julkaisussa on Myhrmanin 21.4.1989 havaitsemasta löydöksestä, joka saattaa olla joko tähän tai Lillfinhofvan asuinpaikkaan (n:o 44/2012) liittyvä. Myhrman on kirjoittanut selostaessaan

Oxmossenin asuinpaikka-alueen tarkasteluja: ”Fredagen den 21 april hittade jag kvarts strax ovanför den skogsväg som viker av åt höger, så fyndplatsen var större än den första undersökningen gett vid handen.” (mt. s. 52).

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljare till rösbyggare, 48-54.

39 Kolaskär

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010039 ja nimellä Kolaskär.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: ryssänuunit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6667309, i = 239918, z = 10

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 8 km länteen.

ARKISTOTIEDOT

Hildur Planting	inv. 1933 (kartalle tehty merkintä)
Tapani Tuovinen	tark. 1985 (Ölmos, Kolaskär)
Tapani Tuovinen	inv./selvitys 1995 (n:o 57)
Tapani Tuovinen	inv. 1997 (n:o 17) -

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 1

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviununin jäännös.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Vuoden 1997 inventointikertomuksen mukaan tämä sijaitsee saaren huipun koillispuolella. Saari tarkoittaa siinä Lilla Kolaskäriä, joka on kasvanut kiinni sen pohjoispuolella olevaan saareen.

Kohteen kuvaus:

Tavanomainen kiviuuni. Pituus yli 2 metriä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tässä näyttää hieman erikoiselta, että suojeluluokka on näinkin tavallisena esiintyvän ja uuden muinaisjäännöstyyppin osalta kaikkein korkein. Luokka II on ollut Tapani Tuovisen ehdotus tälle sekä vuoden 1995 että 1997 inventointikertomuksessa, vaikka hän onkin todennut tämän uunin hyvin säilyneeksi.

Kirjallisuusviitteet:

40 Kvarnedet

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010039 ja nimellä Kvarnedet.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95630.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6664652, i = 244276, z = 35-40

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Tästä ei tiedossani ole muita muistiinmerkittyjä vanhoja tietoja kuin maininta Seutukaavaliiton suojelukohteitten luettelossa vuodelta 1977.

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kartalle on merkitty hautaraunio kallioiselle korkealle mäelle.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tarkoitettu sijaintipaikka on Hammarsboda träskin ja Purunpää vikenin välisen maakannaksen itäreunalla tai heti sen itäpuolella olevalla korkean jyrkkärinteisen mäen lakialueella.

Kohteen kuvaus:

Tästä ei ole tarkempia tietoja. Seutukaavaliiton julkaisussa vuodelta 1977 tästä on sijainnin, tunnuksen ja suojeluluokan lisäksi vain merkintä: ”Raunio, mahdollisesti pronssikautinen”.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

41 Purunpää Högholmen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010041 ja nimellä Purunpää Högholmen.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 95631 (631).

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kultti- ja tarinapaikat: jatulintarhat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: ks. jäljempänä

P = 6660484, i = 242621, z = 27

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: ei tiedossa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

	Karttamerkintä 1932 (kopiota tarkoitetusta kartasta en löytänyt arkistoista)	-
Helena Edgren	1985 (n:o 14)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Sokkelolatomuksen väitetty sijaintipaikka on melko korkealla sijaitsevalla kalliotasanteella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sokkelolatomukselle on määriteltu seutukaavaliiton vuoden 1977 julkaisussa koordinaatit, ja on samalla todettu karttamerkinnän olevan epätarkan. Koordinaateiksi oli merkitty silloin: $x = 6655\ 10$, $y = 577\ 35$, $z = n. 20$.

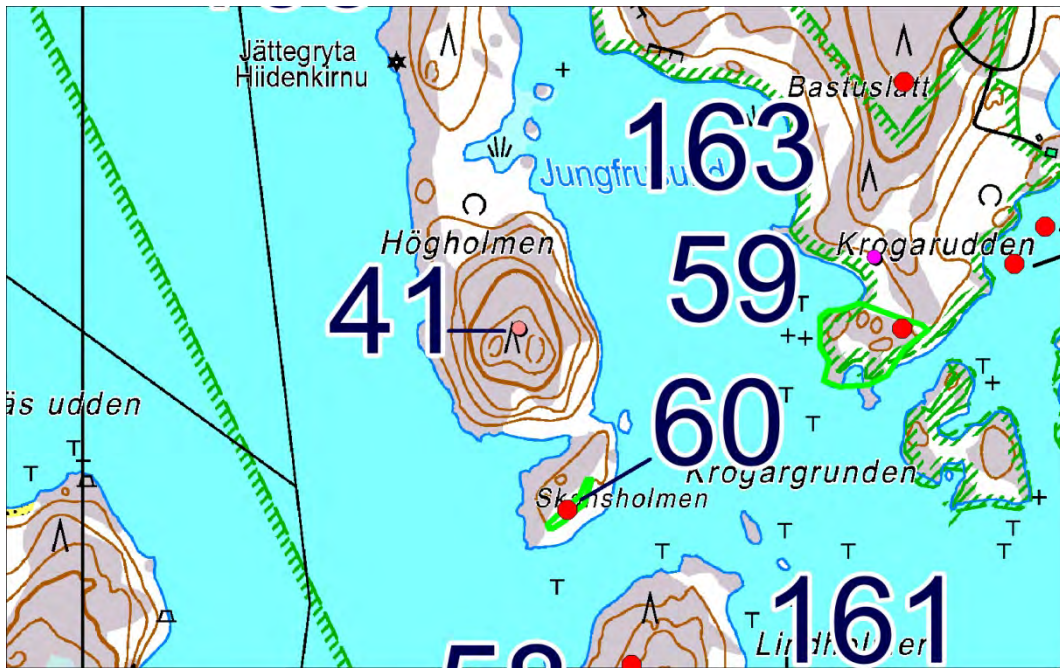
Kohteen kuvaus:

Helena Edren on tarkastanut mäenharjan voidakseen löytää ilmoitetun sokkelolatomuksen. Siellä oli ollut kivikasoja, mutta ei sokkelolatomusta.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tästä on Helena Edgrenin mukaan ollut myös Anna-Liisa Hirviluodon tekemä muistiinmerkintä esihistoriallisen toimiston topografisessa arkistossa.

Kirjallisuusviitteet:

42 Stormossen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010042 ja nimellä Stormossen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6674228, i = 251200, z = 35-40

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat keskikoordinaatteja.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 6 ½ km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1988 tai -89

TYA 474:1-7

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kivikautinen asuinpaikka Lemnästräsketin järven etelärantaan rajoittuvan suuren suon etelärannalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Asuinpaikka-aluetta on ollut 1980-luvun tarkastuksen aikaan metsätien varrella.

Muita käytettyjä nimiä: Storfinhofva 1 ja 2 vuoden 1989 selonteossa. Myös 2008 nämä nimet käytössä.

Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman 17.9.1988. Tätä koskeva alkuperäinen tarkastuskertomus on Henrik Asplundin 5.4.1989 laatimassa Dragsfjärdin Storfinhofvan ja Lillfinhofvan raportissa, jossa on kolmen eri asuinpaikan tietoja.

Löytöjä on havaittu ojanleikkauksista, tien päähän raivatulta kääntymispaikalta pusketuista maakasoista ja koekuopista. Asplund on merkinnyt selontekoonsa erilliset löytöpaikat Storfinhofva 1 ja 2, mutta on huomauttanut niiden kuuluvan samaan asuinpaikkakokonaisuuteen. Löytöpaikkojen sijainnit:

Storfinhofva 1: 6674240, 251239 (6669 53, 2417 94; kork. n. 35 m mpy)

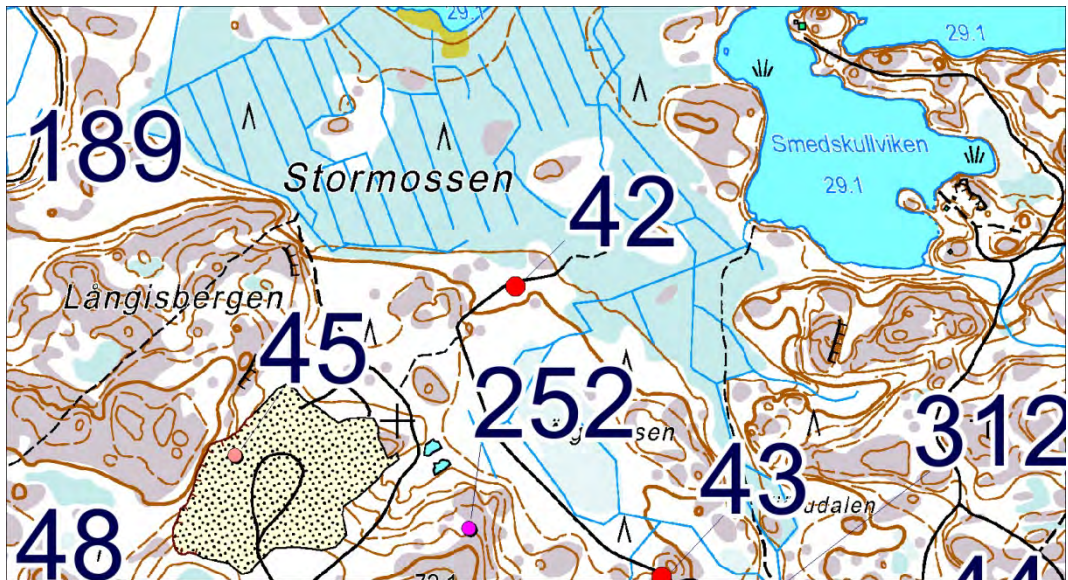
Storfinhofva 2: 6674214, 251157 (6669 50, 2417 86; kork. n. 40 m mpy)

Molempien laajuus on osoitettu renkaalla vuoden 1989 tarkastuskertomuksen peruskarttaotteella.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 46-48.

43 Älgmossen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010043 ja nimellä Älgmossen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6673765, i = 251337, z = n. 40

Koordinaattiselite: Koordinaatit pohjautuvat Henrik Asplundin ilmoittamaan peruskoodinaatiston pisteeseen (6669 06, 2418 06; korkeus noin 40 m mpy), joka osoittaa keramiikan ja muitten löytöjen löytöpaikkaa.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 7 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1988 tai -89	TYA 474:8-16
Timo Jussila & Timo Sepänmaa	inv. 2012 (n:o 400)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka-aluetta metsätien varrella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Löytöjä on ajotien varteen tehdyn pienen matalan hiekkakuopan reunoilta ja läheltä tien reunasta.

Ylle merkitemäni koordinaatit poikkeavat Museoviraston rekisteriportaaliin merkityistä. Museoviraston rekisteriportaaliin merkitty koordinaattitieto näyttää olevan kahden löytöpaikan varassa määritetty keskikoordinaatti, vaikka portaalista puuttuukin merkintä keskikoordinaatin käyttämisestä. Mielestäni tämän Älgmossenin muinaisjäännöksen sijanniksi olisi tämänhetkisten tietojen varassa parempi ilmoittaa yksi koordinaattipiste, joka osoittaa siihen hiekkakuoppaan, mistä asuinpaikkaan selvimmin viittaavat löydökset on saatu. Löytökohtia on kaksi, mutta niistä toisesta on havaittu vain 10 kvartsi-iskosta, joista osa voi olla vielä tien teossa ajetusta sorasta, kuten Asplund on selonteossaan huomauttanut. Niin ollen keskikoordinaatin ilmoittaminen lienee tässä enemmän harhaan johtava kuin osuva. Timo Jussila ja Timo Sepänmaa ovat ilmoittaneet rekisteriportaalin tasokoordinaatit suoraan kopioituina selonteossaan ”Kemiönsaari Nordanå-Lövböle tuulivoimapuiston muinaisjäännösinventointi 2012”. Keskikoordinaatti näyttää johtaneen heitä väärään paikkaan, koska he ovat kuvanneet asuinpaikan yksinomaan kallioalueeksi mainitsematta esim. sitä hiekkaluuetta, jonka pitäisi olla heti tarkoitetun kallioalueen länsipuolella.

Muut tunnetut nimet: Storfinhofva 3 ja 4 vuoden 1989 tarkastuskertomuksessa.

Kohteen kuvaus:

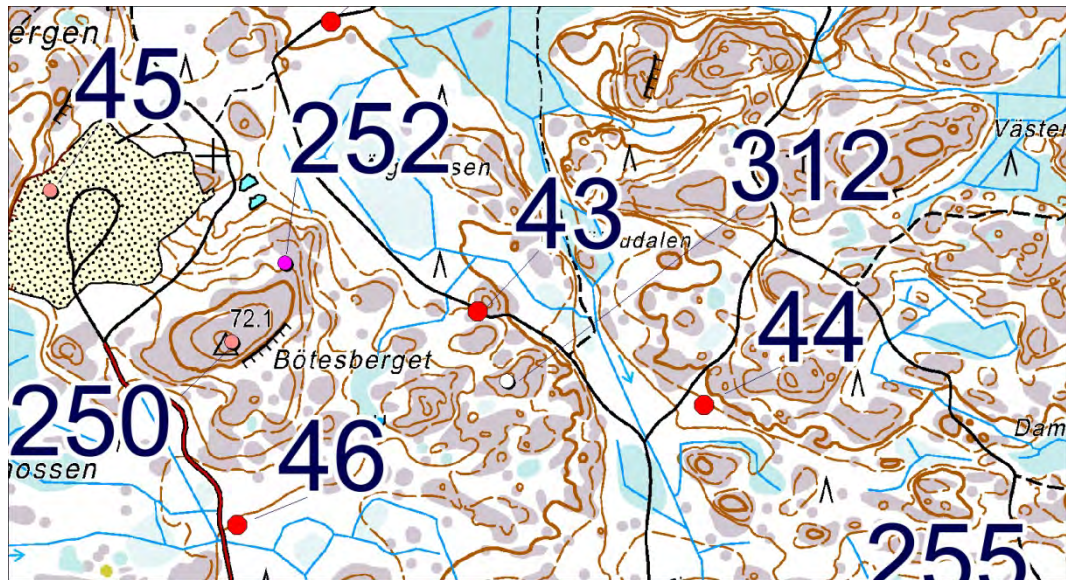
Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman syksyllä 1988.

Keramiikkaa ja muita löydöksiä on hiekkakuopan reunasta kohdasta 6673765, 251337 (6669 06, 2418 06; korkeus noin 40 m mpy). Kuopan vierestä kulkevan tien ojan reunoista on löytynyt kvartseja kohdasta 6673705, 251555 (6669 01, 2418 28; korkeus noin 40 m mpy). Löytökohdista on karttapiirros Henrik Asplundin vuonna 1989 laatiman Storfinhofvan ja Lillfinhofvan yhteisen tarkastuskertomuksen liitteissä n:o 2 ja 3.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 47.

44 Lillfinhofva

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010044 ja nimellä Lillfinhofva.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6673579, i = 251831, z = 35

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Niitten p- ja i-koordinaatti vastaavat muutaman metrin tarkkuudella peruskoordinaatteja, jotka Henrik Asplund on ilmoittanut tälle kohteelle.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 6 ½ km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1988 tai -89	TYA 475:1-11
Timo Jussila & Timo Sepänmaa	inv. 2012 (n:o 247)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Asuinpaikka metsätien varrella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Asuinpaikalla on hiekkapohjaista havumetsää.

Kohteen kuvaus:

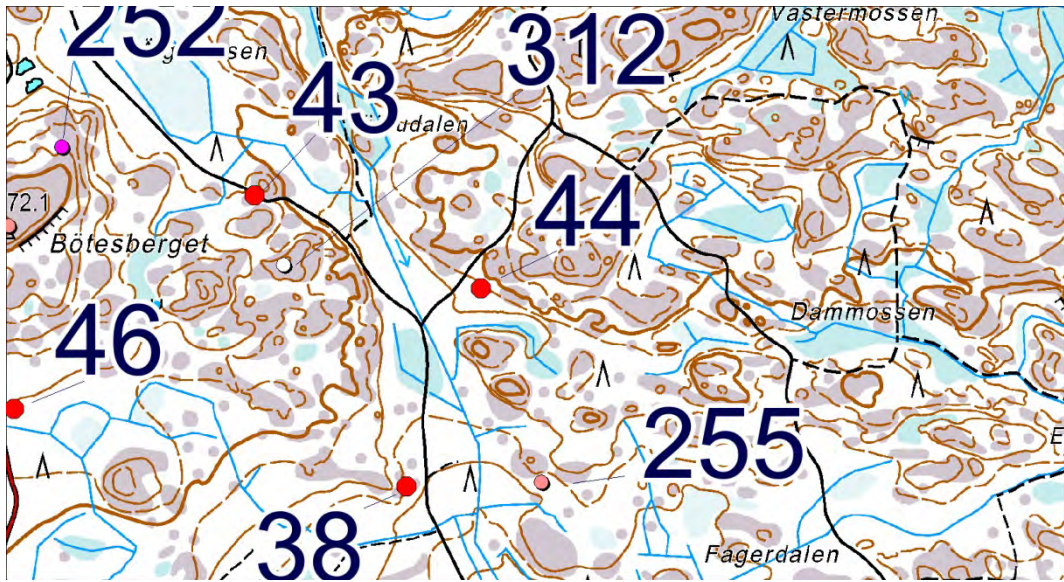
Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman vuonna 1988. Myhrman oli kaivanut koekuoppia paikalla olevan kallion eteläpuoleiselle hienon hiekan alueelle. Löytökohdista on karttapiirros Henrik Asplundin vuonna 1989 laatiman Storfinhofvan ja Lillfinhofvan yhteisen tarkastuskertomuksen liitteissä. Lillfinhofvan asuinpaikalta löytyneet saviastian palat ovat olleet koristeettomia. Henrik Asplundin mukaan ne muistuttavat luonteeltaan lähinnä Jäkärän ryhmän keramiikkaa.

Asuinpaikan lähistöltä on jo 1980-luvulla huomattu hiilimiiluja ja kuoppia. Jussila ja Sepänmaa ovat ilmoittaneet niitä koskevat seuraavat sijaintitiedot. Miiluja on sijainneissa: 6673572, 251789; 6673564, 251816 ja 6673581, 251826. Viimeksi merkityn miilun päällä on Jussilan ja Sepänmaan mukaan mahdollinen rajakivi. Kuoppia he ovat ilmoittaneet olevan sijainneissa: 6673567, 251841; 6673558, 251853; 6673545, 251833 ja 6673550, 251800.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Jussilan ja Sepänmaan inventointikertomuksessa väitetään, että tälle muinaisjäännösrekisterissä ilmoitettaisiin kaksi löytökohtaa. Kohteen osien lukumäärälle kuuluvalla rivillä on kuitenkin Museoviraston rekisteriportaalissa merkintä vain yhdestä osasta, eikä sen sanallisessa selityksessä liioin ole mitään kahdesta osasta.

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, sivu 52? (siinä oleva maininta oikealle haarautuvasta tiestä voi tarkoittaa ehkä myös Oxmossenin ja vuonna 2012 löydetyn Fagerdalenin asuinpaikkojen välialuetta).

45 Bötesberget

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010045 ja nimellä Bötesberget.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: tuhoutunut kokonaan

P = 6673940, i = 250726, z = 53-55

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala:

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 6 km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund	tark. 1987	TYA 443:1-12
Hans Myhrman	irtolöytöjä 1988	TYA 473:1-2
Anna-Liisa Hirviluoto & Heljä Brusila	tark. 1990	KM 26078
Päivi Kankkunen	kaiv. 1991	KM 26616
?	irtolöytö(jä)	KM 27002
Kaisa Lehtonen	tark. 2011	?
Timo Jussila & Timo Sepänmaa	inv. 2010 (n:o 142)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: 20.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:71

LYHYT KOHDEKuvaus

Kivikautinen asuinpaikka on sijainnut korkean kallioisen mäen etelärinteen juurella hiekkamaalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Nyt tämän paikalla on laaja hiekanottoalue metsätien päässä.

Muut tunnetut nimet: Nordanå: C (vuoden 1988 tarkastuskertomuksessa), Kvarnmossen II ja Bötesberget (Myhrman 1990)

Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt opettaja ja arkeologian harrastaja Hans Myhrman. Tätä koskeva alkuperäinen tarkastuskertomus on Henrik Asplundin 12.2.1988 laatimassa Dragsfjärd Nordanån raportissa, jossa on kolmen eri asuinpaikan tietoja. Vuoden 1988 tarkastuskertomuksen liitteenä on karttapäirros löytöpaikoista.

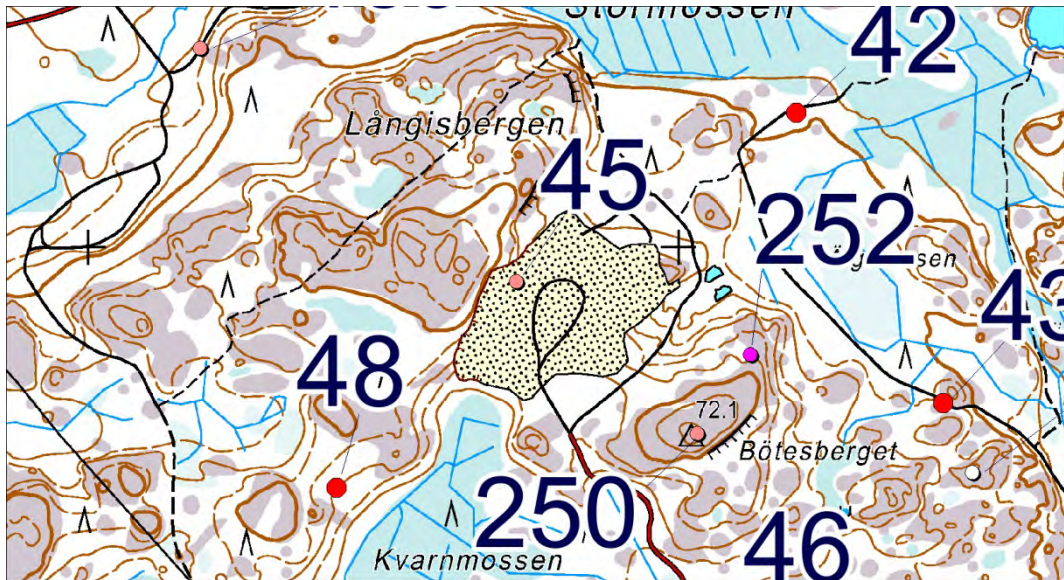
Käydessäni Bötesbergetin hiekanottopaikalla en havainnut siellä muita mahdollisia merkkejä esihistoriallisesta muinaisjäännöksestä kuin yhden kvartsin palan, jota arvelin iskokseksi. Se oli karkeaan hiekkään tehdyssä leikkauskohdassa. En poiminut sitä.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: Henrik Asplund on tämän Bötesbergetin asuinpaikan yhteydessä huomauttanut erilaisista seikoista, joitten perusteella asuminen paikalla olisi alkanut myöhämesoliittisena aikana (kirjallisuusviite alla).

Kirjallisuusviitteet: Kemiön suurpitäjän historia I. 218-220.

Hans Myhrman: Från säljägare till rösbbyggare, 44.

46 Kvarnmossen 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010046 ja nimellä Kvarnmossen 1.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt

P = 6673375, i = 251041, z = 45

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista; korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: ei tarkoin tiedossa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5 ½ km koilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Hans Myhrman	irtol. 1993	TYA 612
Henrik Asplund	tark. 1993	-
Timo Jussila & Timo Sepänmaa	inv. 2012 (n:o 229)	-

INVENTOINTI 2012

Aika: 20.5.2012

Havainnointiolosuhteet: kasvillisuus rajoitti tarkasteluja

Löydöt: -

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: DT2012:69:72

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasaista pientä puustoa kasvavaa metsämaata ajotien vierillä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee suurelle hiekanottoalueelle johtavan pitkän suoran metsätien varressa. Asuinpaikan kohdalla tie ylittää pienen puron.

Muut tunnetut nimet: Nordanå: D (tarkastuselonteossa v. 1993, vastaavasti samoin 2008).

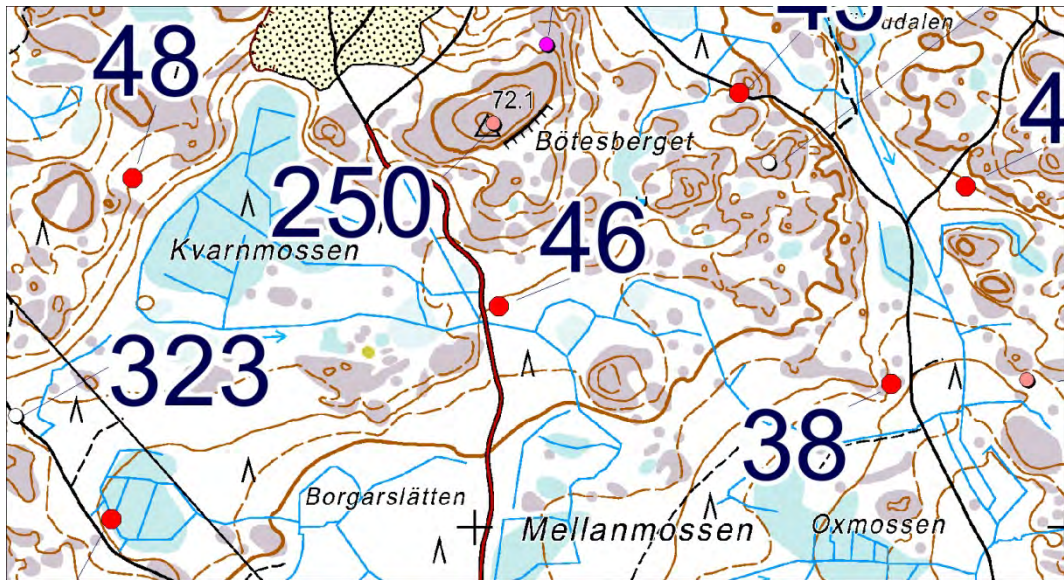
Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman. Hän oli löytänyt paikalta kvartsi-iskoksia metsäaurauksen rikottua turvetta ja käännettyä pintamaata. Puusto paikalla on havumetsää. Maaperä on hiekkaa, ja maanpinta on loivasti etelään viettävää. Ajotien vierillä ei ollut asuinpaikan kohdalla tienojia. Asuinpaikan kohdaksi ilmoitetulta paikalta en havainnut mitään pintalöytöjä. Tien vierelle oli puskettu korkea maakasa. Henrik Asplund on tarkastuskertomuksessaan arvionut tämän asuinpaikan olevan myöhäismesoliittinen.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

47 Söderlångvik

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010047 ja nimellä Söderlångvik.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet

Ajoitus: latomukset

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: koskematon

P = 6664301, i = 245561, z = 35-45

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit on luettu GPS-laitteesta ja ne osoittavat nelikulmisen sisältä täyttämättömän latomuksen sijaintia. Samojen koordinaattien mukaan on luettu kartalta korkeuden alaraja.

Maastomerkitä: ei merkintää

Pinta-ala: latomusten ala

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 4 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Tapani Tuovinen

tark. 1992

-

INVENTOINTI 2012

Aika: 30.5.2012

Havainnointiolosuhteet: hyvät

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3, 4

Kuvat: DT2012:69131-135; 3D-kuva :69:236

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi pientä kivilatomusta korkean kalliomäen laella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Latomukset sijaitsevat Söderlångvikin kartanon luoteispuolella olevalla jyrkkärinteisellä mäellä. Museoviraston rekisteriportaaliin merkityt koordinaatit poikkeavat ylle merkitsemistäni. Portaalin koordinaatit osoittanevat eteläisemmän latomuksen sijaintipaikkaa, mikä on saamani GPS-lukeman mukaan jokseenkin tarkoin niillä tienoilla, mihin portaalin koordinaatit viittaavat.

Kohteen kuvaus:

Tämän on ilmoittanut Turun yliopiston arkeologeille Kristian Lindroos.

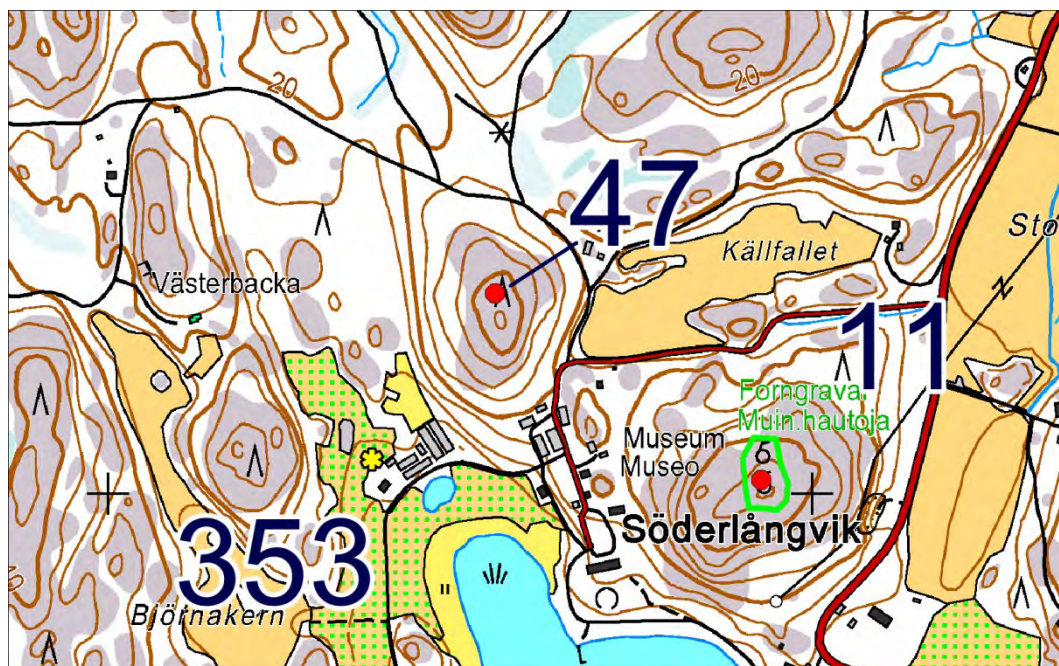
Latomuksista pohjoisempi on osittain sammalen alla, mutta se näyttää olevan ulkoreunan muodoltaan nelikulmainen. Aiemmassa tarkastuksessa se oli nähty renkaana, mutta minusta se on paremminkin suorakaide (Valokuva DT2012:69:132 esittää kivilatomuksen käännettä, joka on melkoisen jyrkkä kuuluakseen säännöllisesti kaartuvaan tätä kokoluokkaa olevaan kivikehään.). Latomuksen sisusta on vähäkivinen tai kivetön. Lämpimitaksi pohjois–etelä-suunnassa mittasin 1,8 metriä ja itä–länsi-suunnassa 1,7 metriä. Samat läpimitat on ilmoitettu aiemmankin mittauksen perusteella.

Eteläisempi latomus on lähellä mäen laen keskikohtaa. Kiviä on siinä matalana vain runsaan metrin läpimittaisena ja kasana. (Aiemman inventoinnin mukaan läpimitta oli isompi, se ylitti 2 metriä; ristiriidassa voi olla kyse siitä, luetaanko epämääräisen latomuksen reunoilla usein irrallaan olevia yksittäisiä kiviä mukaan rakenteen mittaa otettaessa, vai otetaanko mitat arvioitun alkuperäisen pohja-alan perusteella.) Kivikerroksia näytti enimmillään olevan ehkä neljäkin päällekkäistä.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: Tapani Tuovisen selonteossa näyttää merkityn pohjoisemmalle kivirakenteelle epähuomiossa x-koordinaatiksi 6659 55, kun olisi pitänyt merkitä 6659 19. Samasta selonteosta käy ilmi, että latomusten välimatka toisistaan oli mitattu tai katsottu 40 metriksi, mikä myös osoittaa, että pohjoisemmän kivirakenteen koordinaatti ei voi olla niin iso kuin 6659 55.

Kirjallisuusviitteet:

DT2012:69:236 Söderlångvik (47). Mäen kivilatomuksista pohjoisempi. Suorakaiteen muotoinen sisältä täyttämätön kivilatomus. Kuva koillisesta. Kuva on anaglyph image-tyyppinen stereokuva ja näkyy kolmiulotteisena stereokuvien katseluun tarkoitetuilla puna-sinilaseilla tai puna-vihreälaseilla.

48 Kvarnmossen 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010048 ja nimellä Kvarnmossen 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: koskematon

P = 6673593, i = 250420, z = 50 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: ei ole tarkoin tiedossa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 6 km pohjoiskoilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1987

TYA 442:1-14

Timo Jussila & Timo Sepänmaa

inv. 2012 (n:o 230)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka on kaakkoon laskeutuvalla metsämaalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Kvarnmossenin suon luoteispuolella.

Muut tunnetut nimet: Nordanå: B (vuoden 1988 tarkastuselonteko, ja vastaava tunnus B Nordanån kohteissa myös v. 2008).

Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman. Hän oli havainnut tämän tekemällä koekuoppia. Tätä koskeva alkuperäinen tarkastuskertomus on Henrik Asplundin 12.2.1988 laatimassa Dragsfjärd Nordanån raportissa, jossa on kolmen eri asuinpaikan tietoja.

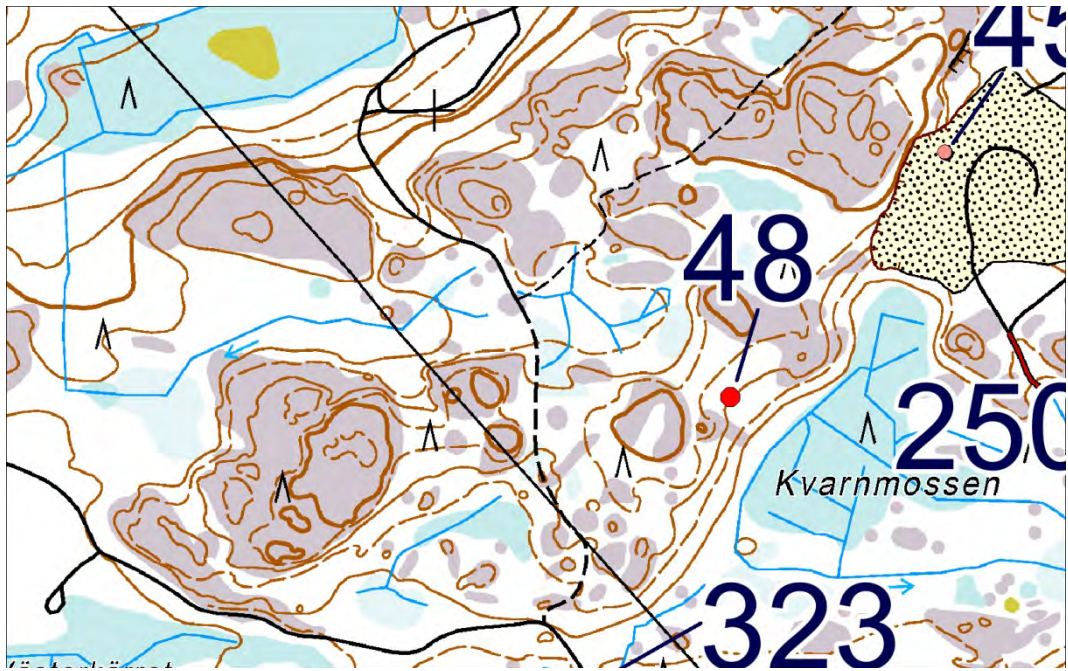
Rinne, josta löydöksiä on tavattu, on kahdelta puolen kallioitten suojaama. Myhrman oli kertonut maaperän siinä olevan erittäin hienoa hiekkaa. Tarkastuskertomuksessa vuodelta 1988 on Myhrmanin piirroksen perustuva kartta löytöpaikoista. Tämä asuinpaikka ja kaksi muuta samalla kertaa tarkastettua (Bötesberget ja Borgarslätten) kuuluvat Henrik Asplundin päätelmien mukaan mesoliittisen ja subneoliittisen ajan taitteeseen.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tämän ja viereisen Borgarslättenin asuinpaikan lähelle on Hans Myhrman merkinnyt alla mainittavassa teoksessaan olevalle kartalle mahdollisen asuinpaikan (sivun 69 kartta). Merkki osoittaa kohtaan 6673269, 250034. Ei ole tiedossani, mitä siltä kohtaa on mahdollisesti löytynyt.

Kirjallisuusviitteet:

Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 43.

49 Borgarslätten

Muinaisjäänöskirjassa numerolla 40010049 ja nimellä Borgarslätten.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt (Tien teko ja ojan kaivuu ovat voineet aiheuttaa tuhoa ennen tämän löytymistä.)

P = 6673014, i = 250384, z = 45 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tämä asuinpaikka on Jussilan ja Sepänmaan mukaan pienialainen.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5 km pohjoiskoilliseen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1987

TYA 432:1-10 asuinpaikkalöytöjä

?

?

TYA 515 asuinpaikkalöytöjä

Jussila ja Sepänmaa

inv. 2012 (n:o 135)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana. Tiesin, että tuulivoimapuistolle suunniteltua aluetta parhaillaan inventoitiin tai oli vasta inventoitu.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka suon ja kallioiden väliin jäävällä kapealla alalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämä sijaitsee Nordanåsta luoteeseen johdetun voimalinjan ja sen vieressä jonkin matkaa samaan suuntaan kulkevan tien välimaastossa.

Muut tunnetut nimet: Nordanå: A (vuoden 1988 tarkastuskertomuksessa); Nordanå, Nordanå A (2008)

Kohteen kuvaus:

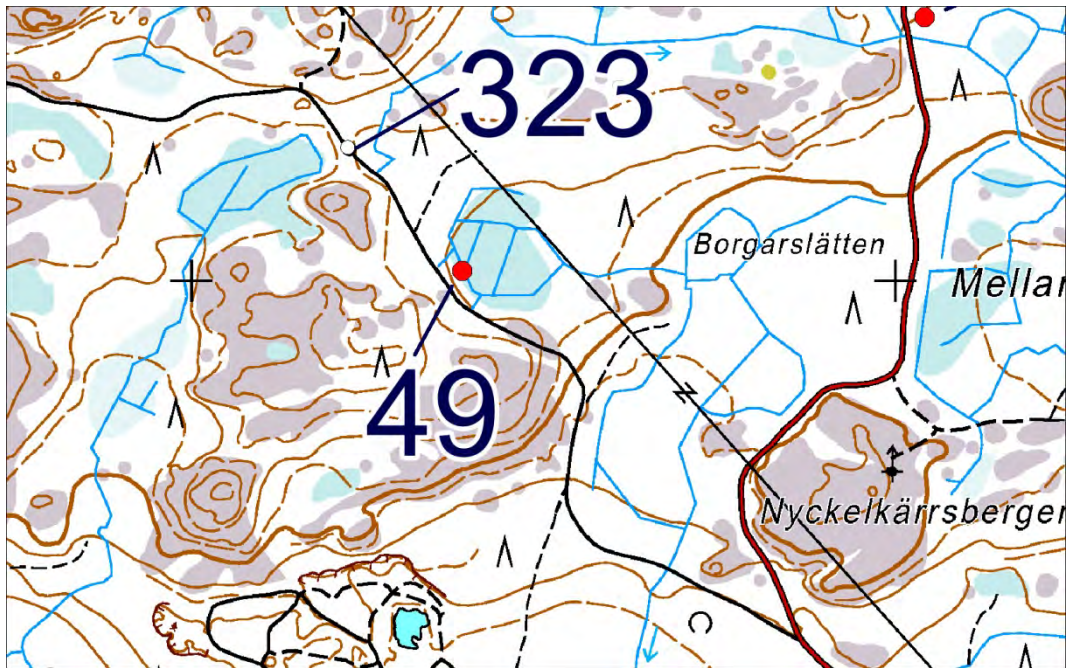
Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja Hans Myhrman. Hän oli havainnut löytöjä metsäojan reunalta sekä tekemistään koekuopista.

Tätä koskeva alkuperäinen tarkastuskertomus on Henrik Asplundin 12.2.1988 laatimassa Dragsfjärd Nordanån raportissa, jossa on kolmen eri asuinpaikan tietoja. Raporttiin liittyy myös tämän löytöpaikkoja esittävä karttapirros.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Tästä länsiluoteeseen tämän ja viereisen Kvarnmossen 2:n asuinpaikan lähelle on Hans Myhrman merkinnyt alla mainittavassa teoksessaan olevalle kartalle mahdollisen asuinpaikan (sivun 69 kartta). Merkki osoittaa kohtaan 6673269, 250034. Ei ole tiedossani, mitä siltä kohtaa on mahdollisesti löytynyt.

Kirjallisuusviitteet:

50 Masugnsträsket

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010050 ja nimellä Masugnsträsket.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen (maastonkorkeuden perusteella mahdollisesti kiukaiskulttuurin ajalta)

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: koskematon

P: 6662929 I: 250196, Z: 25

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: ei merkintää

Pinta-ala: tälle on määritelty aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5 ½ km eteläkaakkoon.

KYLÄ

Rekisterikylä: Hertsböle

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund & Hans Myhrman

1986 tark.

TYA 366:1-2

INVENTOINTI 2011

Aika: 11.10.2011

Havainnointiolosuhteet: puutteelliset (niitä ei voi sanoa parhaimmiksi mahdollisiksi, siihen katsoen, että kohteen ulottuvuuksia ei voinut määrittää inventointikäynnillä vain pintalöytöjä ja rakenteita tarkastelemalla, kuten joillakin asuinpaikoilla joskus voi)

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 4

Kuvat: DT2011:49:3:9-10

LYHYT KOHDEKuvaus

Tunnettu kivikauden löytöpaikka on metsää kasvavassa laaksossa, jonka lähellä on useita jyrkkiä kallioita.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämä kohde sijaitsee noin 100 metriä pohjoiseen Lilla Masugnsträsket -nimisen järven pohjoisrannan kapean lahdelman perukasta ja runsaat 100 metriä länteen Taalintehtaan ja Galtarbyn välisestä asfalttitiestä. Metsä ympärillä on sekametsää.

Kohteen kuvaus:

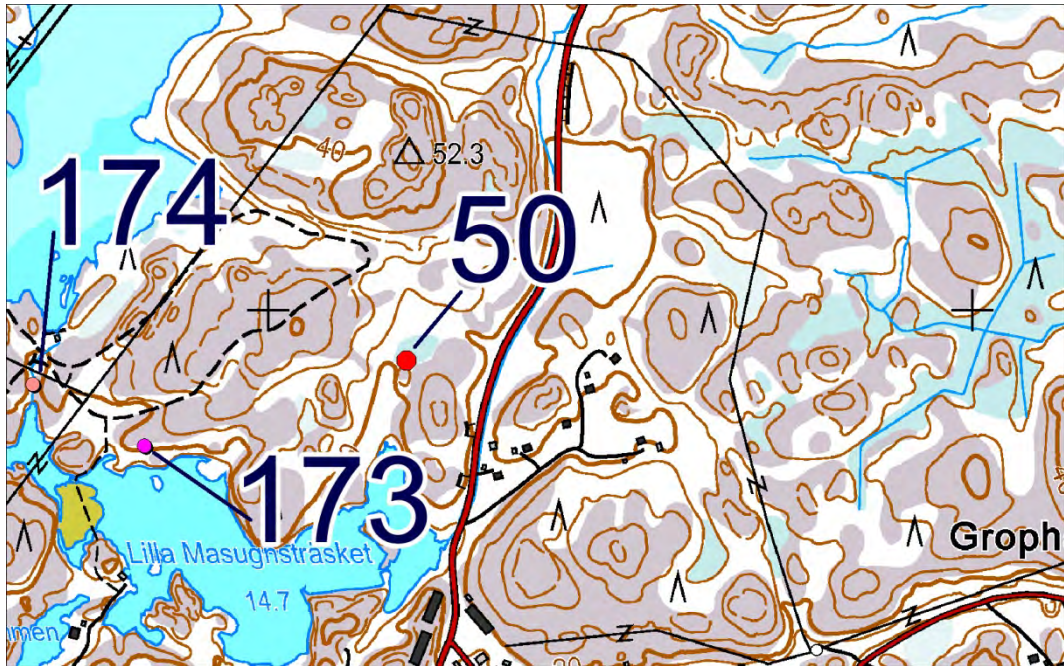
Tämä on alun perin löytynyt siten, että arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman oli syksyllä 1986 havainnut kvartsi-iskoksia metsässä olevalta tieltä. Löytöihin ei ole kuulunut tiettävästi saviastian paloja. Ilmoitetulla löytöpaikalla on nyt kulku-ura, joka on ehkä ollut vuosia sitten traktorilla ajettavassa kunnossa. Tämä tieura kulkee pitkin pohjois–etelä-suuntaista maaston painannetta, jonka maapohja tarkastusajankohtana oli syysateitten pehmentämä ja kostea. Maanpinta oli paksun humuksen, saniaisten ja sammalikon peitossa. Pintalöytöjä ei ollut mahdollista havainnoida.

Luokitusehdotus: entinen luokka.

Lisäyksiä: Läheltä on sanallisten internetissä julkaistujen sijaintitietojen perusteella myös kvartsiakaavin KM 36092, joka on löytynyt Taalintehtaan pururadalta.

Käydessäni paikalla oli tämän asuinpaikan kohdalla ja lähituntumassa pieni hakkaamaton leimikko, joka oli merkitty Stora Enson nauhoilla.

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 38.

51 Senatsberget

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010051 ja nimellä Senatsberget.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen (mm. nuorakeramiikkaa)

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: osittain säilynyt (osa tästä on tutkittu kaivauksin)

P = 6663560, i = 251316, z = 25-30

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista. Korkeus vuoden 1996 kahden kaivauskertomuksen mukaan.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: Ei ole tarkoin selvillä.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 5,5 km eteläkaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1986

TYA 365:1-9

Marja Sipilä

kaiv. 1996

TYA 634:1-47 ja 638:1-97

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAAUS

Asuinpaikka kapealla harjanteella laajemman mäen kaakkoispuolella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Kaivauskertomuksen mukaan asuinpaikka on Senatsbergetin kaakkoispuolella ja rajoittuu pohjoisessa moreenipohjaiseen alueeseen josta vielä hieman enemmän pohjoiseen on jyrkkä mäenrinne. Asuinpaikka on kahden avokallion välissä. Näistä kallioista läntisempi on matala.

Muut tunnetut nimet: Hertsböle, Senatsberget (2008)

Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman vuonna 1986.

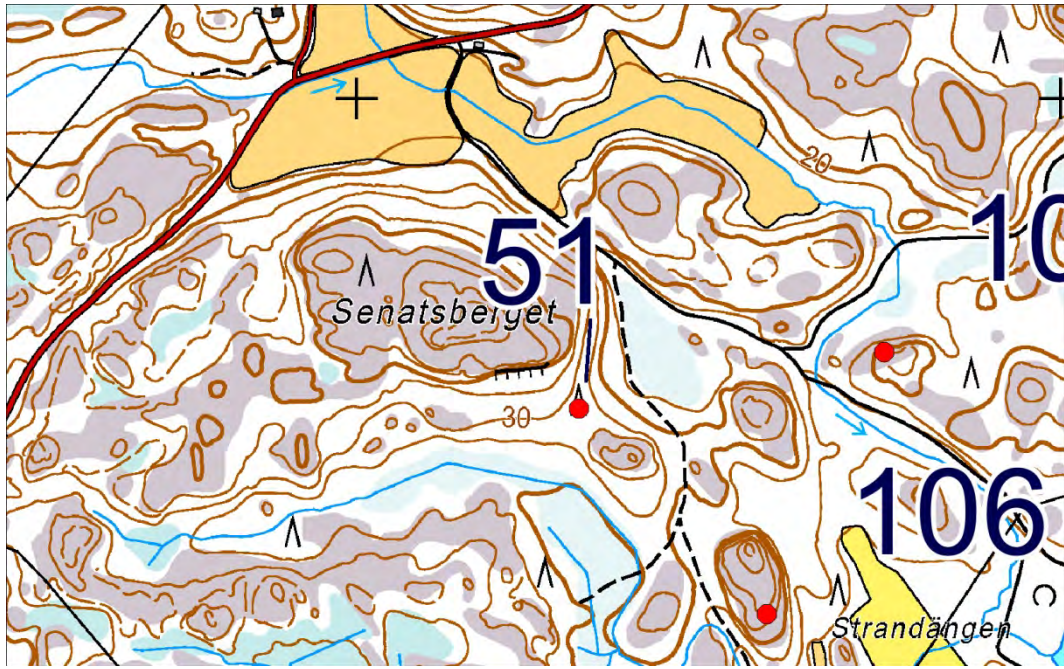
Tältä asuinpaikalta on kaivauksissa löydetty nuorakeramiikkaa sekä myös Jäkärän keramiikan loppuvaiheeseen ja Pyheensillan asteen keramiikkaan rinnastettuja saviastianpaloja. Niitten perusteella vuonna 1996 annettu ajoitus liittyy aikaväliin 2500-2000 eKr. (jälkimmäisen kaivauskertomuksen loppuluku) Senatsbergetiltä on löydetty asumuspainanne. Molemmat kaivaukset vuonna 1996 ovat olleet Turun yliopiston arkeologian ja Dragsfjärd amatörrarkeologer -yhdistyksen yhdessä toteuttamia.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

Hans Myhrman: Från säljgare till rösbyggare, 38-40.

52 Västerängarna

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010052 ja nimellä Västerängarna.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: tuhoutunut kokonaan

P = 6665672, i = 246318, z = n. 35

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista. Korkeus on vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 3 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 6)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Pahoin hajoitettu röykkiö laajalla kallioisella mäkialueella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

On sijainnut noin 700 metriä länteen Söderbyvikenin eteläpäästä.

Muut tunnetut nimet: Söderlångvik (1992)

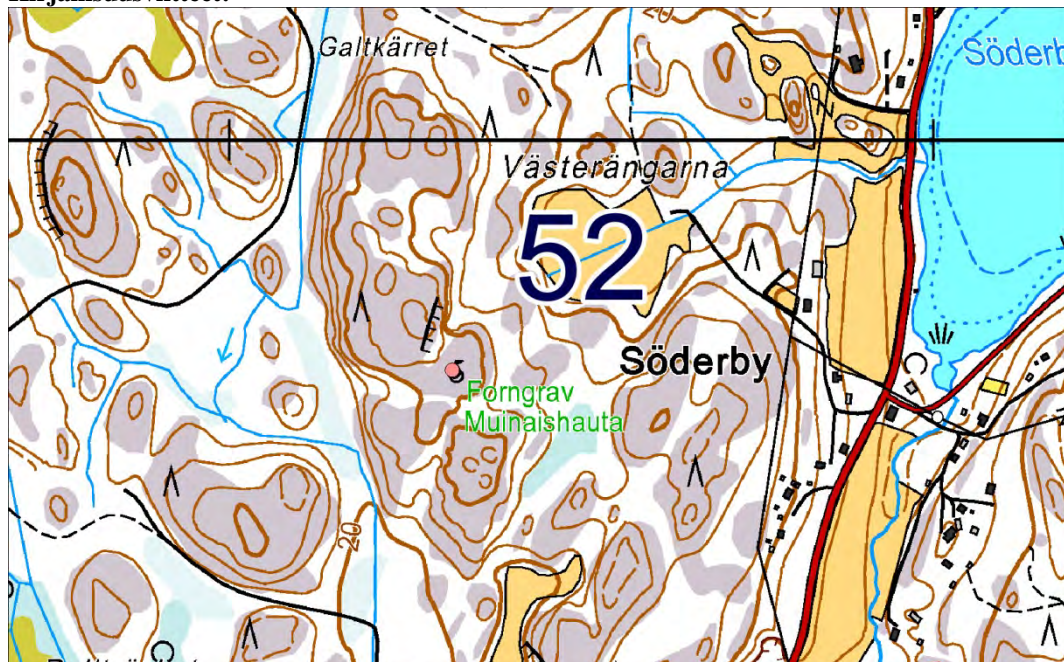
Kohteen kuvaus:

Tästä röykkiöstä ei taida olla saatavilla tietoja, jotka osoittaisivat, millainen se on ollut ehjänä. Jo vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan siitä on ollut merkintä peruskarttalehdellä. Helena Edgrenin mukaan kiviä on viskeltu hajalleen, ja joistakin kivistä on rakennettu matala muuri mäen itäpuolelle. Turun yliopiston arkeologian julkaisussa ”Karhunhammas 14” tämä on merkitty epävarmaksi hautaraunioksi.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

53 Söljeholmen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010053 ja nimellä Söljeholmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: kivilatomukset

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: koskematon vuoden 1985 tiedon mukaan

P = 6659504, i = 246209, z = n. 20 m

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista. Korkeus on vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 8)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Suorakaiteen muotoinen matala pitkä latomus kallionharjanteella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Kivilatomus on etelälounas-pohjoiskoillis-suuntaisella matalalla kallionharjanteella, joka sijaitsee mäen korkeimmasta laesta koilliseen päin.

Muut tunnetut nimet: Långnäs (1992), Långnäs, Söljeholmen (2008)

Kohteen kuvaus:

Löytynyt vuoden 1985 inventoinnissa. Tämän latomuksen pohja-alan muoto on havaittu selvästi suorakaiteen muotoiseksi. Pituutta tällä latomuksella on noin 20 metriä ja leveyttä pohjoisemmassa päässä 4 metriä. Kiviä on siihen ladottu vain muutamaan kerrokseen. Suurimpia kiviä on aseteltu reunoille.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

54 Östergård 1

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010054 ja nimellä Östergård 1.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 667.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: Vuoden 1985 tietojen mukaan tässä olevista kahdesta röykkiöstä toinen on pahoin hajallaan.

P = 6662399, i = 242987, z = 20-30

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeusrajat ovat vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 7 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 9)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tai kolme matalaa kivilatamusta avokalliolla noin 40 metrin matkalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Purunpään niemen keskivaiheilla kallioisella laajalla metsäalueella.

Muut tunnetut nimet: Ölmos (1992); Ölmos, Östergård (2008)

Kohteen kuvaus:

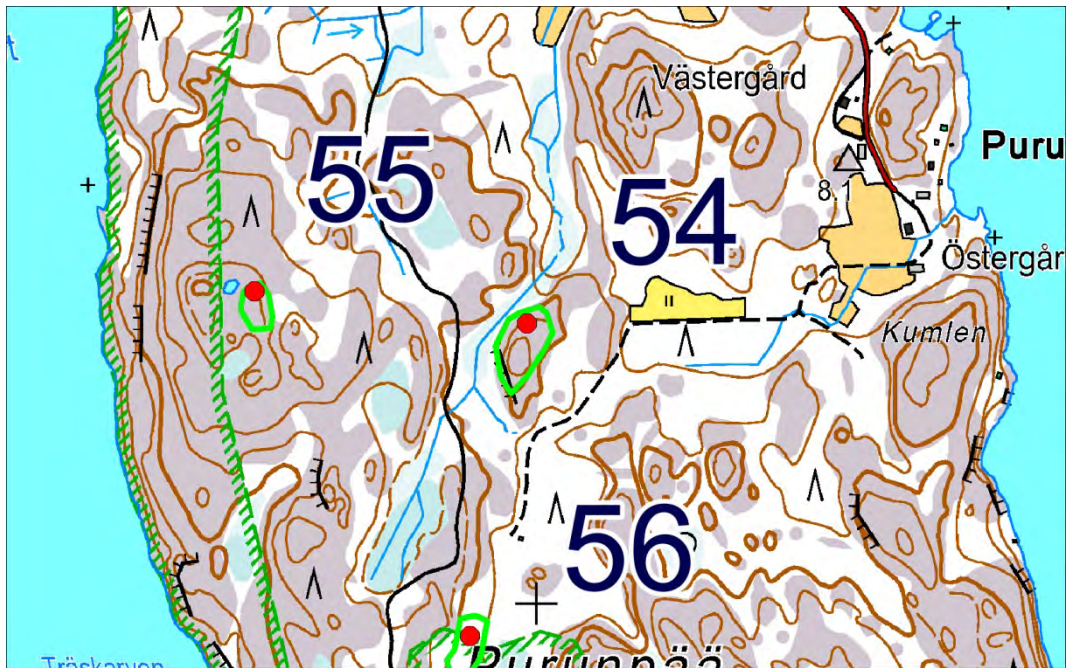
Löytynyt vuoden 1985 inventoinnissa. Silloin on havaittu 8 metrin läpimittainen paikoin rikkonainen pyöreä matala kiviröykkiö, joka oli tehty kallionnokan päälle niin, että kallio oli ikään kuin antanut rakenteen ulkonäölle lisää korkeutta. Kivireunusta oli ollut hieman jäljellä. Sijainti: 6662367, 242980 (x = 6657 02, y = 577 54, z = n. 30).

Toinen röykkiö tai kaksi lähekkäistä röykkiötä on havaittu vuonna 1985 edellisestä noin 40 metriä pohjoiseen. Siellä rakenteen tai rakenteiden kokonaisuuden pituudeksi oli määritetty 13,5 metriä ja leveydeksi 5 metriä, ja mitä korkeuteen tulee, sitä oli selvästi vähemmän kuin viereisessä pyöreässä rikutussa röykkiössä. Melkein kolmion muotoon ladotut kivet olivat muodostaneet latomuksen länsipään tai erillisen läntisemmän latomuksen. Siitä itään latomus tai latomuksen osa oli pohjan muodoltaan muistuttanut enemmän suorakaidetta, ja sen reunoilla oli ollut useita suuria reunuskiviä. Sijainti: 6662406, 242994 (x = 6657 06, y = 577 55, z = n. 20).

Luokitusehdotus: 1

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

55 Hamnholmssundet

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010055 ja nimellä Hamnholmssundet.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 668.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: laivalatomukset

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6662442, i = 242595, z = 37,5

Koordinaattiselite: Koordinaatit ovat vuoden 1985 inventointikertomuksessa mainittujen pohjoisemman latomuksen koordinaattien mukaan.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 8 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 10)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi lähekkäistä kivilatomusta korkealla meren rantaan ulottuvalla kalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Hamnholmssundetin salmen itärannalla olevalla mäellä.

Muut tunnetut nimet: Ölmos (1992); Hamnholmssundet (2002), Ölmos, Hamnholmssundet (2008)

Kohteen kuvaus:

Ensimmäiset tätä koskevat muistiinmerkinnät taitavat olla vuoden 1985 inventointikertomuksessa.

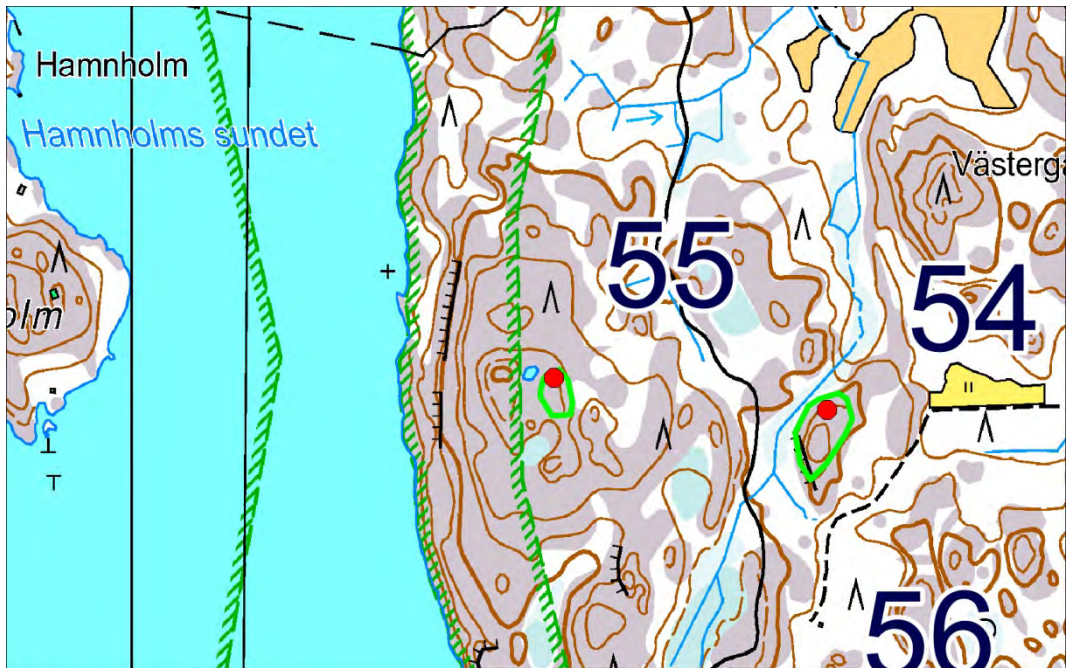
Latomus: Toinen latomuksista on ilmoitettu vuoden 1985 inventointikertomuksessa lähinnä laivan muotoiseksi, 11 metrin pituiseksi ja keskeltä 4,7 metrin levyiseksi. Pohjoispäässä, jonka on ilmoitettu säilyneen paremmin, pitäisi olla useita kivilaattoja reunuskivinä. Sijaitsee: 6662442, 242595 (x = 6657 06, y = 577 15, z = 37,5).

Latomus: Edellisestä etelään on vuonna 1985 tarkastettu pienempi latomus, joka on ilmoitettu lähinnä linssinmuotoiseksi. Pienemmälle latomukselle ilmoitettu pituusmitta on 4 metriä ja leveysmitta 3 metriä. Kasvillisuus oli peittänyt sitä latomusta vuonna 1985. Sijaitsee: 6662432, 242594 (x = 6657 05, y = 577 15, z = 37,5).

Luokitus ehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

56 Östergård 2

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010056 ja nimellä Östergård 2.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 669.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 7

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6661954, i = 242906, z = n. 15

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeus on vuoden 1985 inventointikertomuksesta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 8 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren	inv. 1985 (n:o 11)	-
Tapani Tuovinen	inv. 1987 (mahd. raporttia en ole arkistoista löytänyt)	-
Tapani Tuovinen	kaiv. 1990	ei löytöjä

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pienten kiviraunioitten ryhmä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat laajalla metsäalueella Purunpään niemen keskivaiheilla.

Muut tunnetut nimet: Ölmos (1992); Östergård (2002); Ölmos, Östergård (2008)

Kohteen kuvaus:

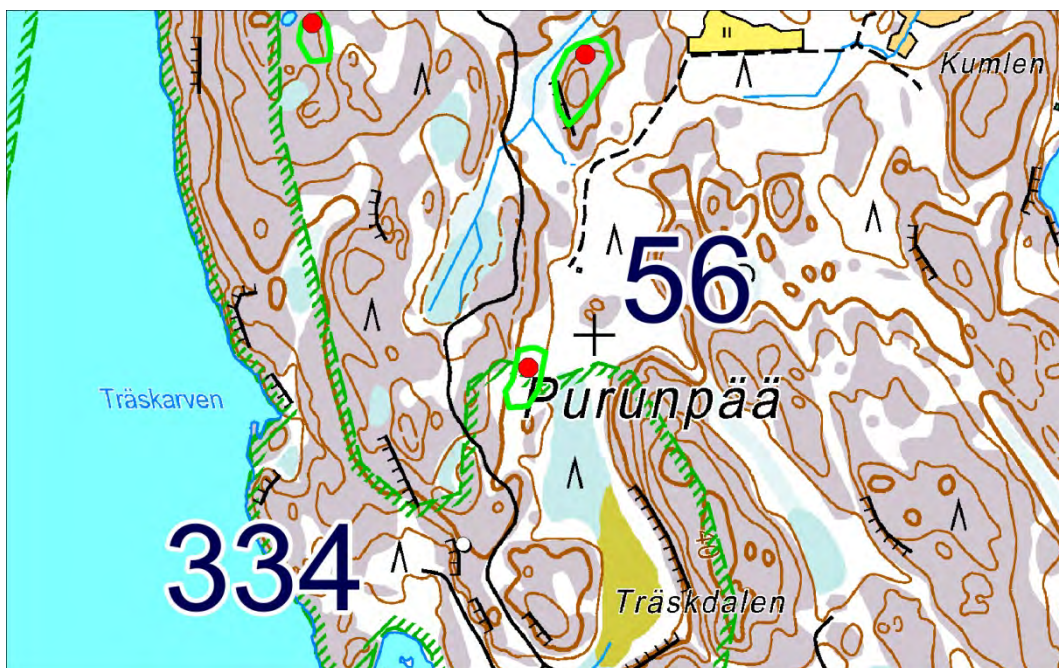
Tämä on neuvottu inventoijille vuonna 1985. Tähän muinaisjäänökseen kuuluu kuuluu ainakin 6-7 pientä kivilatomusta. Yksi näistä latomuksista tai röykkiöistä on tutkittu kaivauksella vuonna 1990 Turun yliopiston arkeologian ja Dragsfjärdin arbetarinstitutionin yhteistyönä. Kaivaukselta ei oltu saatu löytöjä.

Röykkiöistä on otettu tarkempia mittoja ja niitä on ilmoitettu kaivausselonteossa. Osa röykkiöistä on niin pieniä, että niitten pituus ja leveys ovat alle kahden metrin. Joistakin on mitattu yli 2 metrin halkaisijoita.

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

57 Jungfruholmen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010057 ja nimellä Jungfruholmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6661200, i = 242486, z = 0-15

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeus on vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 15)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kaksi puolustusvarustuksen jäänteeksi arveltua rakennetta saaren pohjoispäässä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevan vanhan laivaväylän varrella olevan kapeikon vierellä saarella.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Jungfruholmen (2008); Jungfrusund Jungfruholmen (Museoviraston rekisteriportaaliin tästä on toinen merkintä sillä nimellä)

Kohteen kuvaus:

Vuoden 1985 inventointikertomuksessa on mainittu Jungfruholmenilla olevien varustusten sijaitsevan suunnilleen koordinaattien 6655 70 – 90, 577 06 24 osoittamalla alueella korkeuksilla 0-15 m mpy. Ne olisivat siten noin 210 metrin säteellä Jungfruholmenin saaren pohjoiskärjestä. Näitä varustuksia ei ole kuvailtu kovin tarkoin. Pohjoiskärjessä pitäisi olla valjeja, joihin rakentamisainetta ei ole kohteen esittelyssä selvästi sanottu. Myöhemmin on kylläkin Lindholmenin kohteen esittelyssä viitattu Jungfruholmenilla rakennusaineena käytettyihin kivenlohkareisiin. Inventointikertomuksen kartan perusteella tämä valli olisi suunnilleen sijainnissa: 6661239, 242463.

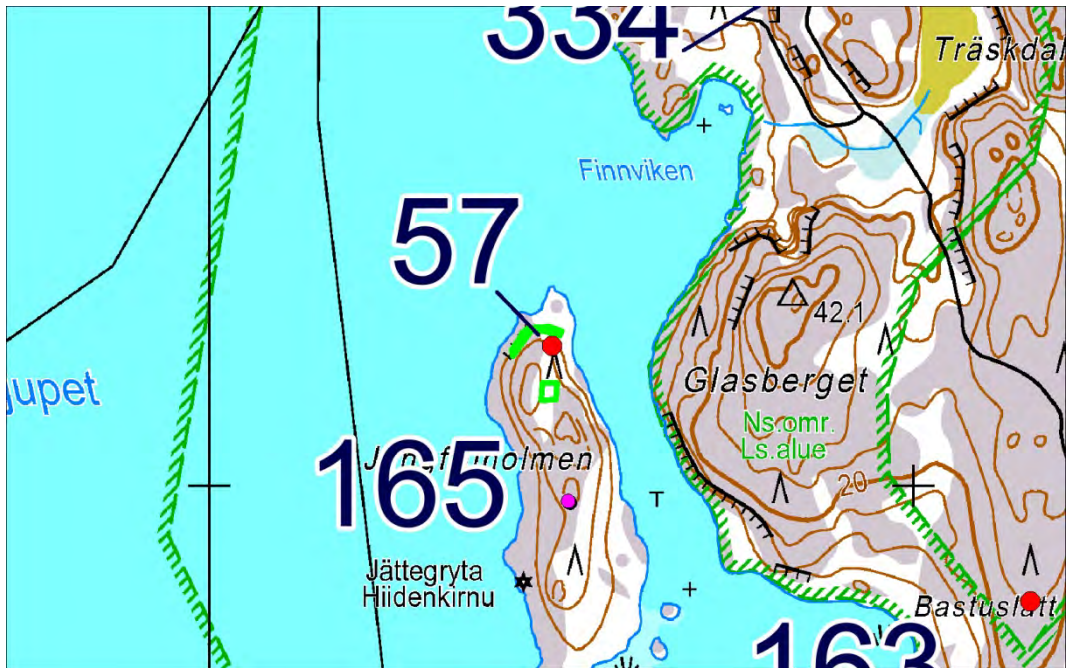
Ylempänä Jungfruholmenin saarella oli vuonna 1985 havaittu kahden kallionnokan välillä nelikulmainen syvennys, joka oli ympäröity mukulakivillä. Syvennyksen yksi sivu oli ollut avoin. Vuoden 1985 inventointikertomuksen kartan perusteella tämä syvennys olisi suunnilleen sijainnissa: 6661131, 242479, ja se olisi ainakin 10 metriä meren pintaa ylempänä.

Jungfrusundin salmet on historiallisten tietojen mukaan pyritty sulkemaan suuren Pohjan sodan aikana venäläisiltä laivoilta. Maaherra Justus von Palmenbergin mukaan Jungfruholmenin vierellä olevista kahdesta salmesta, jotka oli aiottu sulkea, oli kapeampi 150 kyynärää leveä (n. 90 m) ja leveämpi 750 kyynärää leveä (n. 450 m). Myös Suomen sodan aikaan Jungfrusundin kapeikkoja puolustavia varustuksia oli tehty, ensin ruotsalaisten ja sitten venäläisten toimesta (Dahlström, 44, 47.).

Luokitusehdotus: entinen luokka

Lisäyksiä: Tämä näyttää merkityn kahdesti Museoviraston rekisteriportaaliin: toinen merkintä on ollut nimellä Jungfrusund Jungfruholmen.

Kirjallisuusviitteet: Svante Dahlström: Gullkrona, ss. 32, 44-47. (4. upplagan, Ekenäs 1995)

58 Lindholmen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010058 ja nimellä Lindholmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6660007, i = 242779, z = 5-20

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat keskikoordinaatteja.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 16)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivirakennelmia yksi saaren rannalla ja toinen huipulla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaintipaikka on pieni Lindholmenin luoto vanhan purjehdusväylän kapeikon suulla.

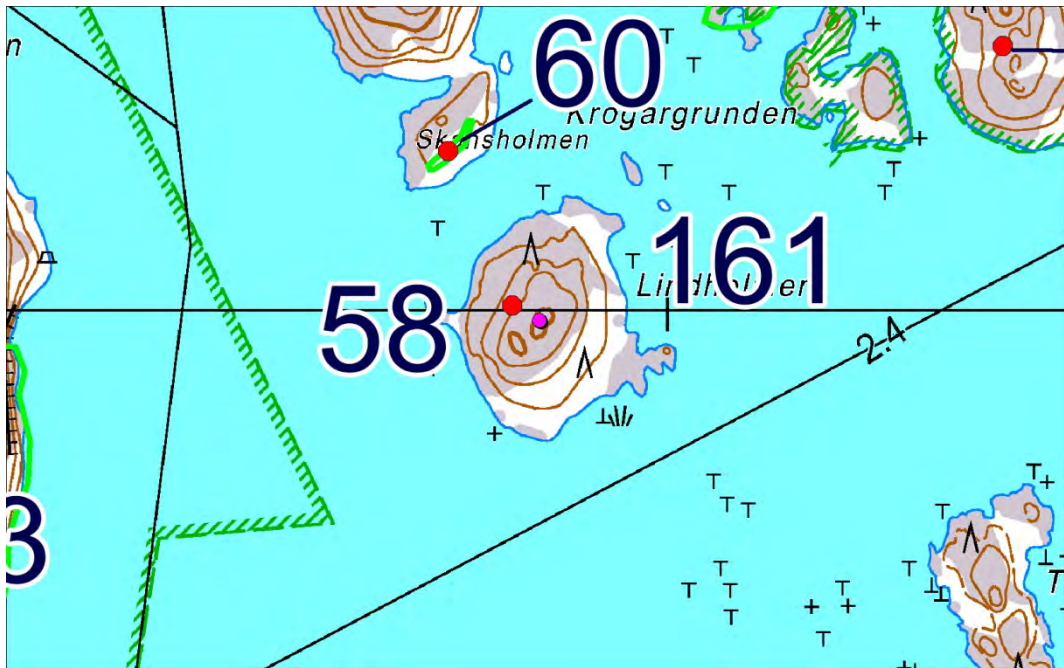
Kohteen kuvaus:

Lindholmenin saaren länsirannasta ulkonevan pienen niemen pohjoissivulla on vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan lohkarista rakennettu valli ja saaren huipulla on nelikulmainen kivivalli, jossa on ollut aukko yhdellä puolella. Vallin leveydeksi on ilmoitettu 4 metriä ja sen muiksi mitoiksi 17-18 metriä. Rakenteitten sijainti on osoitettu vuoden 1985 inventointikertomuksen peruskarttaotteella.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: Vrt. yllä Jungfruholmen-nimisen muinaisjäänöksen rakentamisaikaan liittyvät tiedot ja niiden lähdeviitteet.

59 Krögarudden

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010059 ja nimellä Krögarudden.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäänösryhmät

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6660485, i = 243164, z = 0-30

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeus on luettu kartalta.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

irtolöytöjä	1983	Dalbruks bruksmuseum nr. 2000-2027 (kolikoita yms.)
Henrik Asplund & Henrik Salomonsson	tark. 1985	
Helena Edgen	inv. 1985 (n:o 12)	
irtolöytö	1985	MV historiska byrån (tiilenpalaja)
Tapani Tuovinen	tark. 1987	

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Laajan niemen kärki, jolla on vanha satamapaikka.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämä on Purunpään niemen eteläisimmässä kärjessä useita hehtaareja laajalla alueella ja rajoittuu lännessä Jungfrusundin salmeen.

Muut tunnetut nimet: Tämän nimeä kirjoitetaan sekä Krögarudden että Krogarudden. Osa tästä kohteesta on ollut Museoviraston rekisteriportaaliissa nimellä ”Purunpää Jungfrusund”.

Kohteen kuvaus:

Krogaruddenilla on ollut purjelaivojen aikakaudella hyvä satama. Hävinneen krouvin paikan tienoilla on kaksi kalliota, joihin on hakattu nimikirjaimia ja muita merkkejä (Namnberget 1 ja 2). Niiltä tähän mennessä ajoitetut nimihakkaukset kuuluvat 1600-luvulle. Joittenkin viitteitten mukaan Jungfrusundissa olisi sijainnut satama jo varhain keskiajalla (Henrik Asplund: Uutta tietoa keskiajan satamista. Suomen keskiajan arkeologian seuran jäsentiedote SKAS 1/1996.). Keskiajan lopulta on ainakin hajatieta, että Sten Sture oli päivännyt kirjeen Jungfrusundissa toukokuussa 1490 (Dahlström, alla mainittu teos. s. 34.) Krouvi on toiminut Jungfrusundissa ainakin 1600-1700-luvuilla.

Vuoden 1985 tarkastuskertomukseen kuuluvassa Henrik Salomonssonin piirtämässä kartassa näkyy kuuden rakennuksen perustuksen sijainti sen lisäksi, että siihen on merkitty runsaasti irtaimien muinaisesineitten löytöpaikkoja. Kartta on kopiona molemmissa vuoden 1985 kenttätyöraporteissa: Salomonssonin & Asplundin tarkastuskertomuksessa ja Helena Edgrenin inventointikertomuksessa. Sillä kartalla näkyvät myös kalliohakkausaluet, joista on käytetty nimiä Namnberget 1 ja 2. Tapani Tuovisen tarkastuselonteossa vuodelta 1987 on koordinaatteja, jotka osoittavat Purunpään niemellä olevien yksittäisten ryssänuunien ja kiviröykkiöitten sijainteja.

Luokitusehdotus:

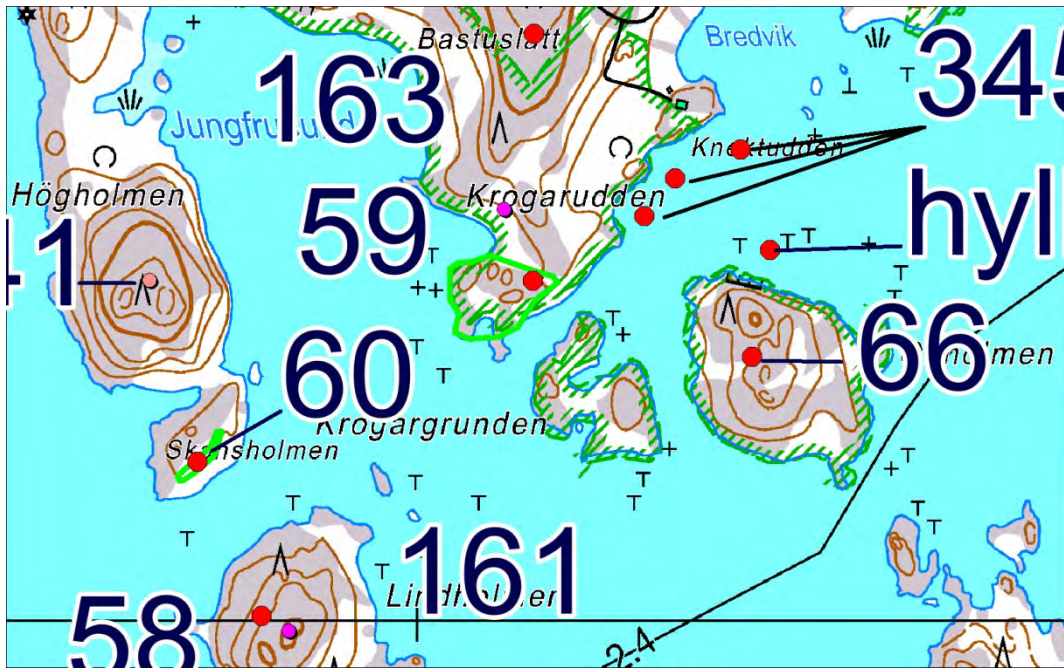
Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: Svante Dahlström: Gullkrona. (4. upplagan, Ekenäs 1995)

Henrik Asplund 1997: Kemiön suurpitäjän historia I, s. 269.

Kallberg, Ulla 1990: Var Purunpää en hamn under medeltiden? Bottnisk kontakt V. Raumo: 67-71.

Edgren, Torsten 1997: Varhaisia saviasitoita Dragsfjärdin Purunpään vesiltä. Nautica Fennica 1997: 27-34.

60 Skansholmen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010060 ja nimellä Skansholmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6660227, i = 242688, z = 5-10

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Helena Edgren

inv. 1985 (n:o 13)

-

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Puolustusvarustusten jäännöksiksi arveltuja rakenteita pienessä saarella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat vanhalla purjehdusreitillä olevan Jungfrusundin kapeikon itä- tai kaakkoispäässä.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Skansholmen (2008)

Kohteen kuvaus:

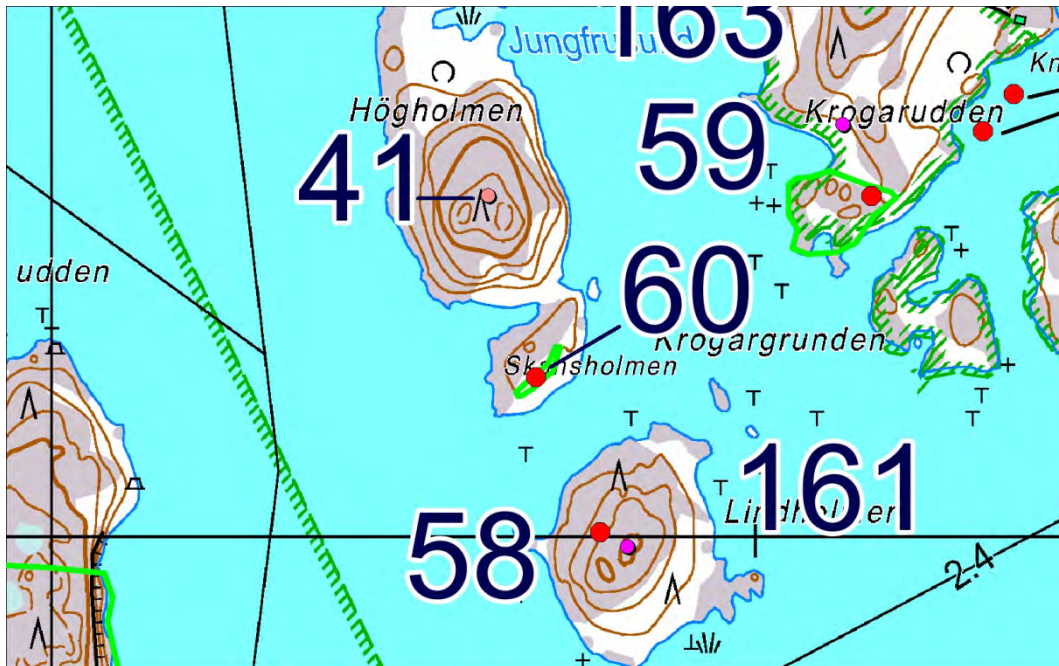
Vuoden 1985 inventoinnissa Skansholmenin keskiosassa oli tarkasteltu kahta vierekkäistä vallia, joiden välissä oli ollut 1,5 metrin levyinen jonkinlainen käytävä. Vallien paikka näkyy vuoden 1985 inventointikertomuksen sivulla 38 olevalla peruskarttaotteella.

Vuoden 1985 inventointikertomuksen mukaan nimi Skansholmen esiintyy jo vuoden 1778 kartalla. Saarella on varmaankin ollut puolustusvarustuksia jo silloin, sillä ei kai ole kovinkaan luultavaa, että Skansholmen-nimi olisi voinut saanut alkunsa muusta syystä.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

61 Ansvedja 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010061 ja nimellä Ansvedja 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen (Henrik Asplundin tarkastuskertomuksen mukaan tyypillisen kampakeramiikan asuinpaikka)

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6666102, i = 249789, z = 32 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2 ½ km kaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1987

TYA 433:1-9

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka-alueita länteen päin laskeutuvassa rinteessä viljelemättömällä maalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikalla on melko uusi metsätie.

Muut tunnetut nimet: C (tarkastuskertomuksissa); Kråkvik, Ansvedja C (2008)

Kohteen kuvaus:

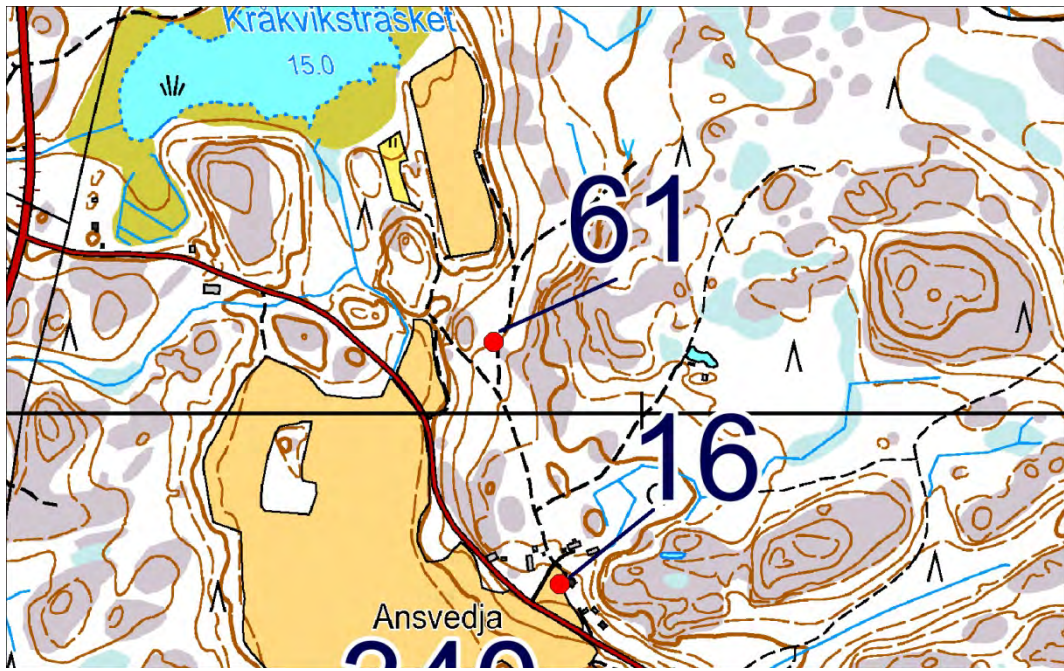
Tämän ovat löytäneet arkeologian harrastajat Bruno Södergård ja Henry Malmberg kesällä 1987.

Ensimmäiset löydöt oli havaittu metsätien pinnasta. Löytöjen merkityksen varmentamista varten oli tehty kolme koekuoppaa tien itäpuoleiselle reunalle.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Henrik Asplundin 20.4.1989 päiväämässä myöhemmässä Dragsfjärdin Ansvedjan tarkastuskertomuksessa on mainittu kaksi löytöpaikkaa numerotunnuksilla 2 (löytöinä sieltä mm. keramiikan pala 476:7) ja 3 (TYA 476:9, limsiön pala), ja nekin saattavat kuulua tämän asuinpaikan yhteyteen. Löytöpaikka 2:n koordinaatit mainitun myöhemmän Ansvedjan tarkastuskertomuksen karttakuvion perusteella ovat 6665958, 249750. Löytöpaikka 3:n koordinaatit samalla tavoin johdettuina taas ovat: 6666128, 249722.

Kirjallisuusviitteet:

62 Ansvedjaträsk 2

Muinaisjäänöskisterissä numerolla 40010062 ja nimellä Ansvedjaträsk 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6665435, i = 250149, z = 30 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 3 km kaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1987

TYA 440:1-5

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kapean järvenlahden ja laajojen kalliomäkien reunustamaa aluetta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee ajotien vierillä lähellä Ansvedjaträsketin pohjoisinta lahtea.

Muut tunnetut nimet: Tämän ja toisen kohteen yhteinen tarkastuslause on otsikoitu ”Dragsfjärd Hertsböle”, ja siinä tämän kohteen tunnus on D. Myös: Hertsböle, Ansvedja D (2008).

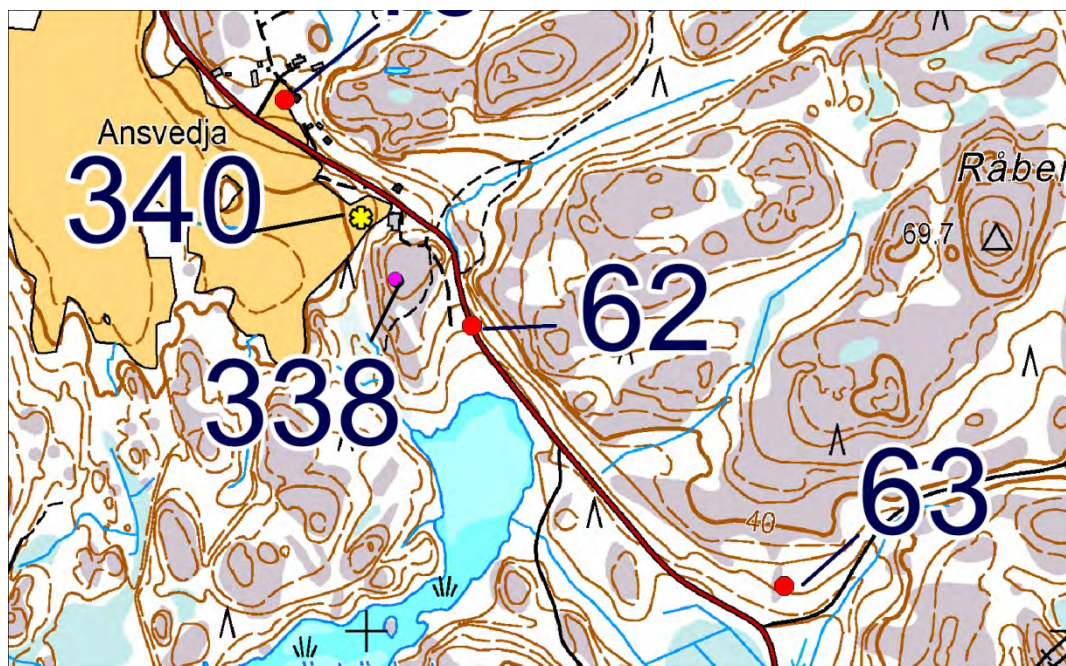
Kohteen kuvaus:

Tämän olivat löytäneet arkeologian harrastajat Bruno Södergård ja Henry Malmberg. He olivat kaivaneet viisi koekuoppaa Ansvedjasta Taalintehtaalle johtavan tien pohjoispuolelle, jolloin oli löytynyt suuri joukko kvartsi-iskoksia.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

63 Ansvedjaträsk 3

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010063 ja nimellä Ansvedjaträsk 3.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6665064, i = 250593, z = 30 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 3 ½ km kaakkoon.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1987

TYA 441:1-22

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2, 4

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka laajalla loivasti viettävällä hiekkaisella tasanteella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee etelään laskeutuvassa rinteessä Ansvedjaträsketin pohjoisimmasta lahdesta noin 400 m itäkaakkoon.

Muut tunnetut nimet: Tämän ja toisen kohteen yhteinen tarkastusselostus on otsikoitu ”Dragsfjärd Hertsböle”, ja siinä tämän kohteen tunnus on E. Myös: Hertsböle, Ansvedja E (2008)

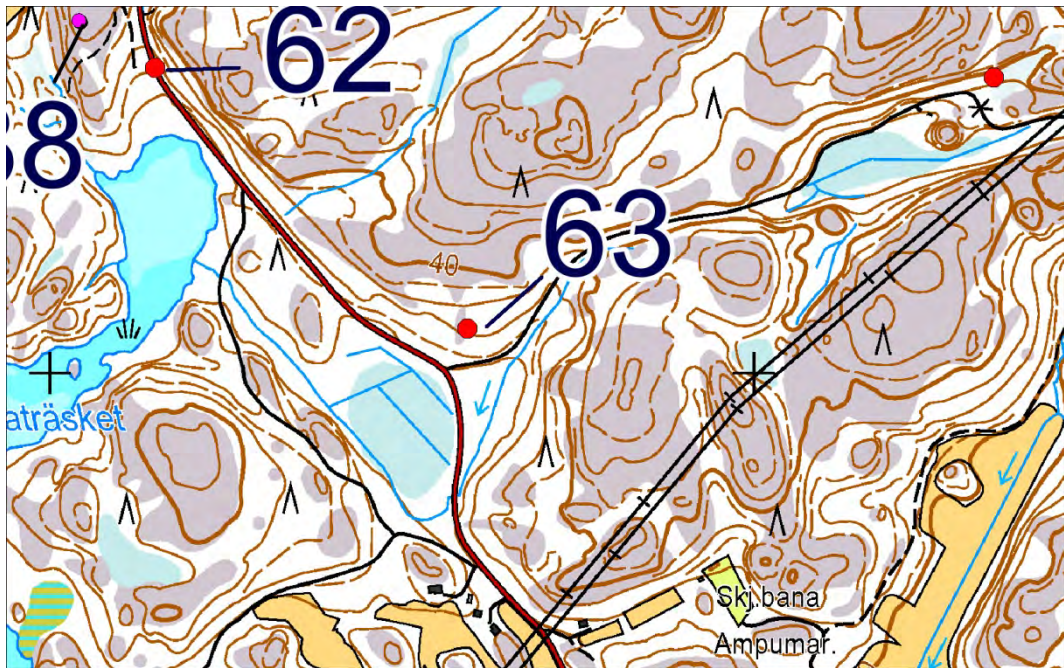
Kohteen kuvaus:

Tämän ovat löytäneet arkeologian harrastajat Bruno Södergård ja Henry Malmberg. He olivat kaivaneet koekuoppia yhteensä 20 kappaletta. Löytöinä oli kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä mahdollisesti tulessa haurastuneita kiviä.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

64 Sandbrinkarna

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010064 ja nimellä Sandbrinkarna.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6667826, i = 245389, z = 45-55

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: se ei ole tarkoin tiedossa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 2 ½ km länteen.

ARKISTOTIEDOT

Henrik Asplund

tark. 1988

TYA 472:1-38

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 2

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Asuinpaikka mäkien välisessä etelään laskeutuvassa rinteessä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee metsätien varrella laajalla Sandbrinkarnan metsäalueella.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Sandbrinkarna Ia ja Ib (2008); Ia, Ib, II, III ja IV (tarkastuskertomus)

Kohteen kuvaus:

Tämän on löytänyt arkeologian harrastaja opettaja Hans Myhrman vuonna 1988 tekemällä koekuoppia.

Maaperä paikalla on hiekkaa. Näyttäisi, että Henrik Asplundin kuvailemat viisi Sandbrinkarnan löytöaluetta on Museoviraston rekisteriportaaliin luettu yhdeksi asuinpaikaksi. Henrik Asplund on katsonut raportissaan viidestä osasta kaksi (ne kaksi ovat Ia ja Ib) kuuluvan yhteen ja samaan asuinpaikkaan.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä: Henrik Asplund on tarkastuselonteossaan käsitellyt mahdollisuutta, että tätä voisi verrata Dragsfjärdin Nordanån asuinpaikkoihin, jotka kuuluvat alustavien ajoitusten mukaan myöhämesoliittiselle ajalle.

Kirjallisuusviitteet: Hans Myhrman: Från säljägare till rösbyggare, 45-46.

65 Östra holmen

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010065 ja nimellä Östra holmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet

Ajoitus: ryssänuunit

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 6

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6663998, i = 237567, z = 15-16

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat keskikoordinaatteja.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 12 km länsilounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Tapani Tuovinen	tark. 1985	-
-----------------	------------	---

Tapani Tuovinen	inv./selvitys 1995 (n:o 56)	-
-----------------	-----------------------------	---

Tapani Tuovinen	inv. 1997 (n:o 18)	-
-----------------	--------------------	---

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 1, 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kuusi kiviuunia saarella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Helsingholmenin saaren itäosassa eli Östra holmenissa.

Muut tunnetut nimet: Hälsingholmen 1 (1997), Ölmos Hälsingholmen (1995, 2008)

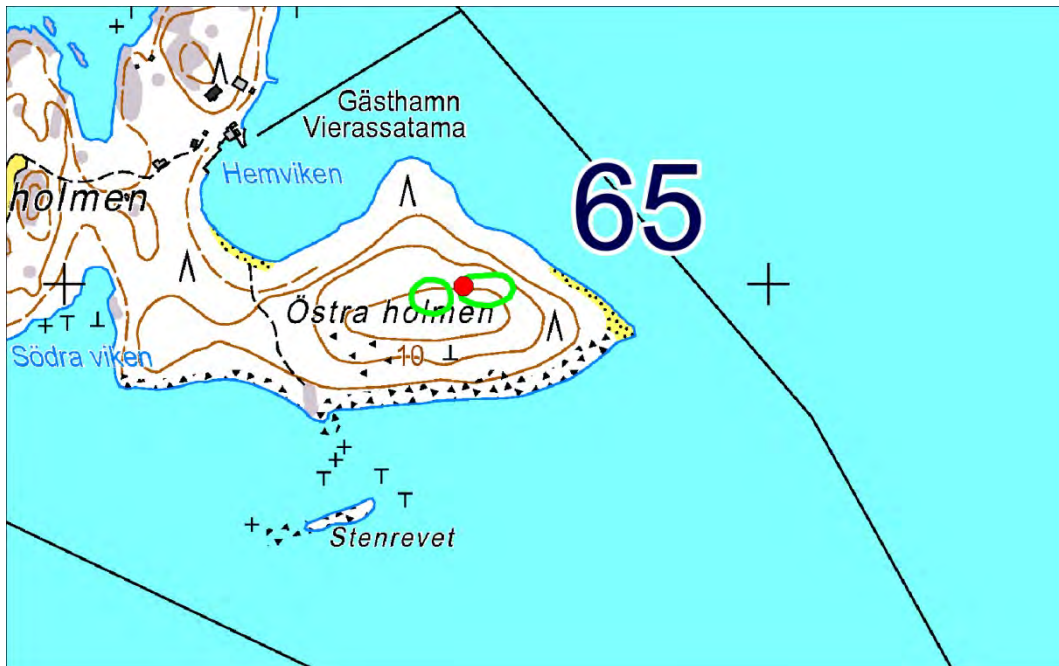
Kohteen kuvaus:

Sijaitsevat saarella pohjoisrannalla. Kuuden tunnetun uunin sijainnit on ilmoitettu Museoviraston rekisteriportaalisissa. Niistä ja niiden sijaintipaikoista on kuvaus Tapani Tuovisen inventointiraportissa sivulla 19.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Vuoden 1985 tarkastuksessa uuneja on luetteloitu vain neljä, vuonna 1997 sen sijaan kuusi.

Kirjallisuusviitteet:

66 Oxholmen

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010066 ja nimellä Oxholmen.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäänösryhmät

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6660376, i = 243476, z = 15-20

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Ne ovat keskikoordinaatteja.

Korkeudet vuoden 1987 tarkastusraportista.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: siitä ei ole tietoa

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Tapani Tuovinen

tark. 1987 (otsikolla -
Dragsfjärd Krogarudden-
Jungfrusund)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Uuni ja kallioon hakattu 32 cm:n läpimittainen kompassiruusu.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Oxholmenin saarella Purunpään niemen edustalla.

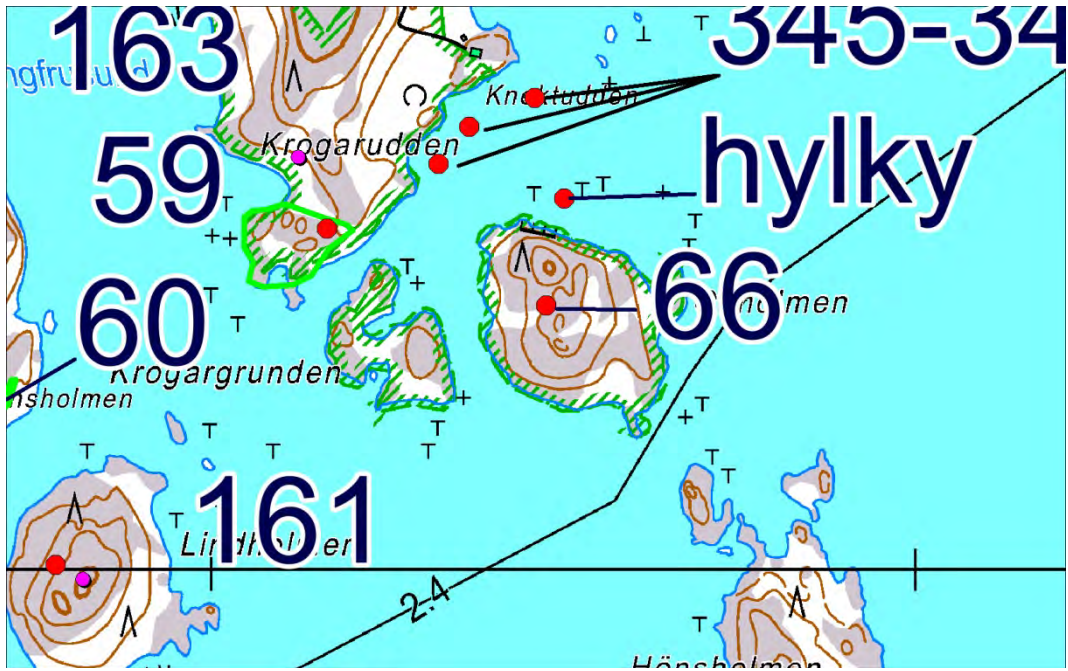
Kohteen kuvaus:

Kompassiruusuhakkaus on havaittu saaren korkeimmalta kohdalta ja uuni saaren eteläosasta. Sijainnit on ilmoitettu koordinaatein vuoden 1987 tarkastuksen raportissa ja Museoviraston rekisteriportaaliassa. Uunin lähistöllä on ilmoitettu olevan **kolme suorakulmaista kivilatomusta** sijainnissa 6655 03, 1578 19 (Vuoden 1987 tarkastusraportin sivu 2.).

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: -

Kirjallisuusviitteet:

67 Kummelhuvudet

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010067 ja nimellä Kummelhuvudet.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: kivivallit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6653332, i = 230690, z = 7-9

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista. Tasokoordinaatit ovat vuoden 1992 inventointikertomuksesta.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: vuoden 1992 inventointikertomuksen mukaan läpimitta on 4 metriä. Tälle näyttää määritellyn alue Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 23 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Harto Roth & Levi Fagerström	inv. 1991 (n:o 75)
Titta Heikkinen & Jari Näränen	inv. 1992 (n:o 1)
Tapani Tuovinen	inv./selvitys 1995 (n:o 50)
Tapani Tuovinen	inv. 1997 (sivu 45)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivivalli.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Tunnhamnin pohjoisimmassa kärjessä.

Muut tunnetut nimet: Tunnhamn Hemviken (1991)

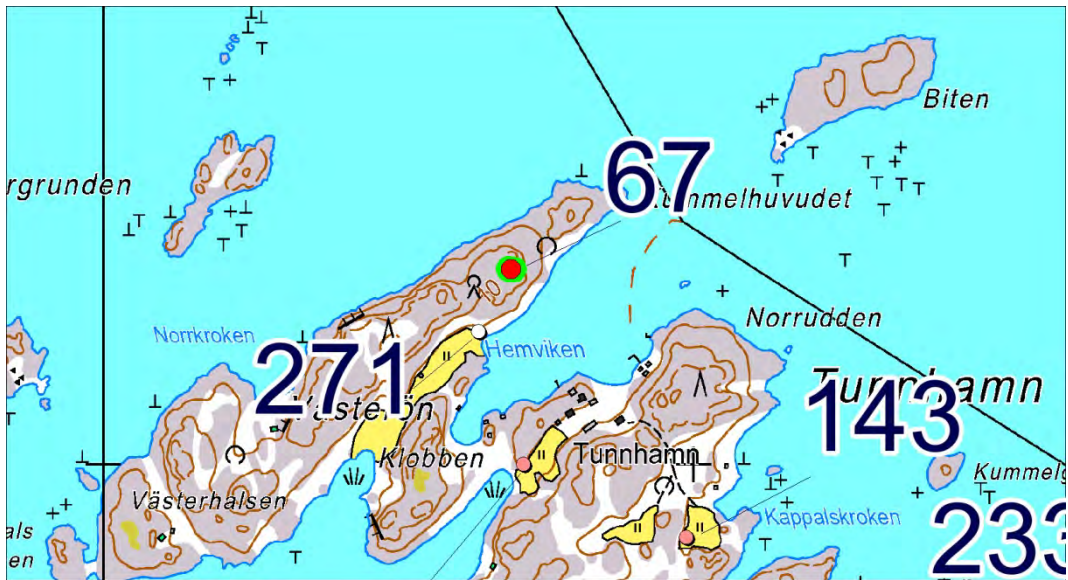
Kohteen kuvaus:

Vallista on kerrottu, että se on ladottu pyöristyneistä luonnonkivistä ja on pyöreähkö niin, että yhdellä eteläisellä sivulla on 1,5 metrin levyinen aukko. Vallin korkeudeksi on ilmoitettu 60 cm ja leveydeksi 50 cm. Alla mainitussa teoksessa etelään päin aukeavaa U:n muotoista Kummelhuvudetin kirvirakennetta on arveltu tomtning-jäännökseksi.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Vuoden 1991 inventoinnissa on Tunnhamnin Hemvikenistä huomioitu neljä rakennuksen pohjaa ja niille on ilmoitettu kolme eri sijaintia. Silloin merkityt sijainnit ovat: x = 6646 50, y = 1566 22; x = 6646 70, y = 1565 94; x = 6646 92, y = 1566 10.

Kirjallisuusviitteet: Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997 (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A: 122), 85.

68 Snåldö hamn

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010068 ja nimellä Snåldö hamn.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa.

P = 6645072, i = 238458, z = 10 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: röykkiön läpimitat ovat 5,1 ja 4,9 metriä vuoden 1997 tarkastuksen mukaan. Tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 25 km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen & Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 3)

Tapani Tuovinen

inv./selvitys 1995 (n:o 43)

Tapani Tuovinen

inv. 1997 (n:o 41)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 5, 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiviröykkiö pienessä saarella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee pohjoiseen laskeutuvalla kalliolla.

Muut tunnetut nimet: Rosala, Snåldö (2008)

Kohteen kuvaus:

Löytynyt vuoden 1992 inventoinnissa.

Snåldö Hamnin röykkiö on noin 0,5 m korkea, halkaisijoiltaan 4,9 ja 5,1 metriä.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Vuoden 1995 inventoinnin/selvityksen mukaan tämä ei voi olla noin vuotta 350 vanhempi sijaintikorkeutensa perusteella.

Kirjallisuusviitteet: Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997 (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A: 122), 92.

69 Hamnholmen 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010069 ja nimellä Hamnholmen 1.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: ryssänuunit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6662448, i = 241123, z = 5-7

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: Museoviraston rekisteriportaalissa näkyvä aluerajaus.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 9 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen & Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 5)

Tapani Tuovinen

inv./selvitys (n:o 58)

Tapani Tuovinen

inv. 1997 (n:o 21, uuni 2)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivi-uuni saarella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Hamnholmenin saaren keskiosassa kapealla pohjois–etelä-suuntaisella mäenharjalla.

Muut tunnetut nimet: Hamnholmen 2 (1997), osa siitä; vrt. jäljempänä inventointinumero 172:n esittely.

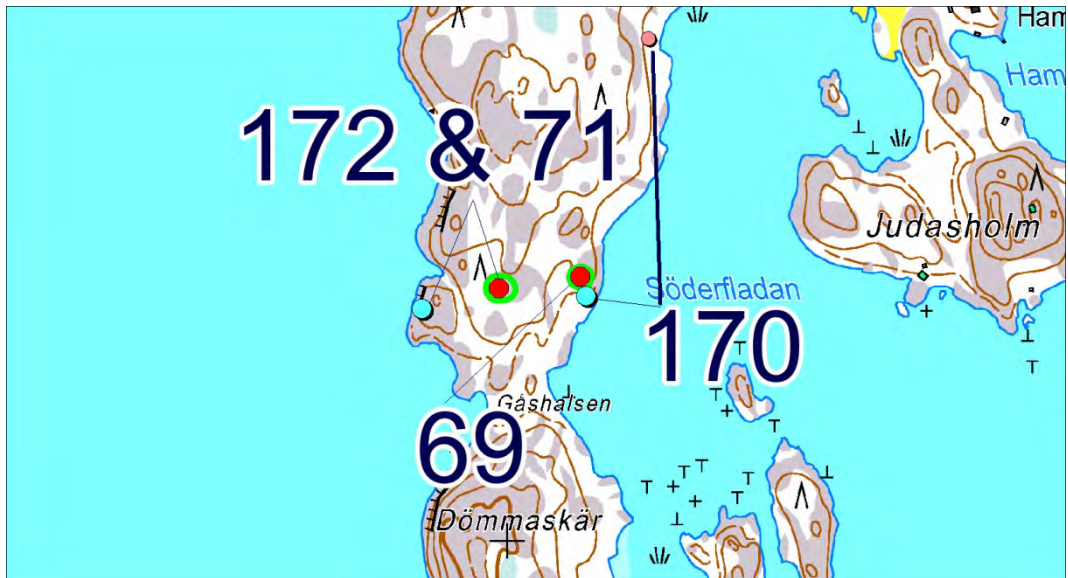
Kohteen kuvaus:

Löytynyt vuoden 1992 inventoinnissa. Silloin ilmoitetut uunin mitat ovat: pituus länsi–itä-suunnassa 220 cm ja pohjois–etelä-suunnassa 200 cm. Myöhemmät vuoden 1997 inventointikertomuksesta luettavat mitat ovat: pituus 1,6 metriä ja leveys 1,5 metriä.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä: Vuoden 1997 inventointikertomukseen merkittyyn kohteeseen n:o 21 sisältyy kaksi ryssänuunia, jotka ovat sen kertomuksen perusteella juuri samat, jotka on merkitty numeroille 5 ja 7 vuonna 1992. Eri vuosina ilmoitettujen tasokoordinaattien puolesta numero 5/1992 voitaisiin hyvinkin samaistaa numeron 21 alla olevaan uuniin n:o 2 vaikkakin eri kerroilla määritellyissä tasokoordinaateissa on noin 20 metriä eroavaisuutta. Kuitenkin sanalliset kuvaukset uunien 5/1992 ja 21:1/1997 ominaisuuksista poikkeavat siinä määrin toisistaan, että ne ehkä tuovat mieleen ajatuksen, että Hamnholmenin rannalla voisi olla lähekkäin useampia uuneja, joista ensin vuonna 1992 olisi tarkastettu yksi ja myöhemmin inventoitaessa toinen. Erikoisesti pohdituttaa uunien mittojen erilaisuus kummallakin mittauskerralla. Kuitenkin on huomattava, että uunien reunat ovat usein siksi epämääräisiä, että yhdestä ja samastakin uunista eri kerroilla otetut mitat voivat helposti selvästikin poiketa toisistaan, mikä voi antaa vaikutelman kahdesta aivan eri kokoisesta uunista.

Kirjallisuusviitteet: -

70 Hamnholmen 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010070 ja nimellä Hamnholmen 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: ryssänuunit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6663621, i = 241049, z = n. 15

Koordinaattiselite: tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista. Näille kolmelle eri uunille ei ole tietääkseni kertaakaan määritetty koordinaatteja erikseen. Korkeus on vuoden 1997 inventointikertomuksen mukaan.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 8 km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen & Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 6)

Tapani Tuovinen

inv./selvitys 1995 (n:o 59)

Tapani Tuovinen

inv. 1997 (n:o 20)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 1, 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kolme uunia mäntykankaalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat Hamnholmenin pohjoiskärjen lähellä ja samalla lähellä saaren länsirantaa. Nämä ovat vuoden 1992 tiedon mukaan rantakallion huipun takaisessa laaksossa.

Muut tunnetut nimet: Ölmos, Hamnholmen (2008), Hamnholmen 1(1997)

Kohteen kuvaus:

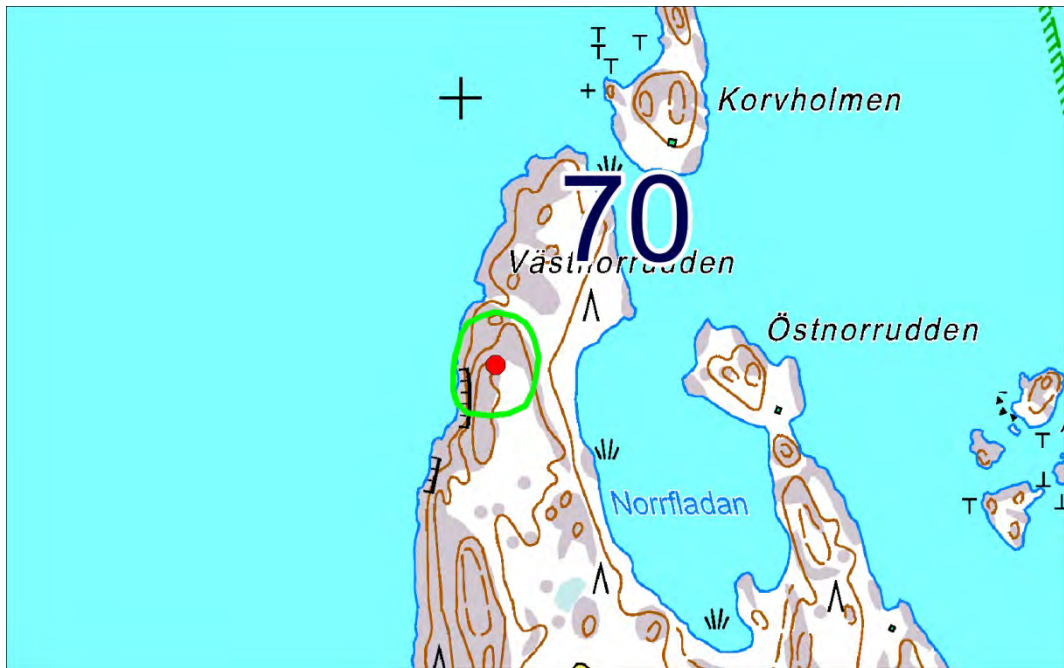
Löytynyt vuoden 1992 inventoinnissa.

Tietoja uunien keskinäisistä sijainneista ja muita tietoja uuneista on vuosien 1992 ja 1997 inventointikertomuksissa ja myös Museoviraston rekisteriportaaliin.

Luokitusehdotus: -

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

71 Hamnholmen 3

Muinaisjäänösrekisterissä numerolla 40010071 ja nimellä Hamnholmen 3.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: ryssänuunit

Ajoitus: historiallinen

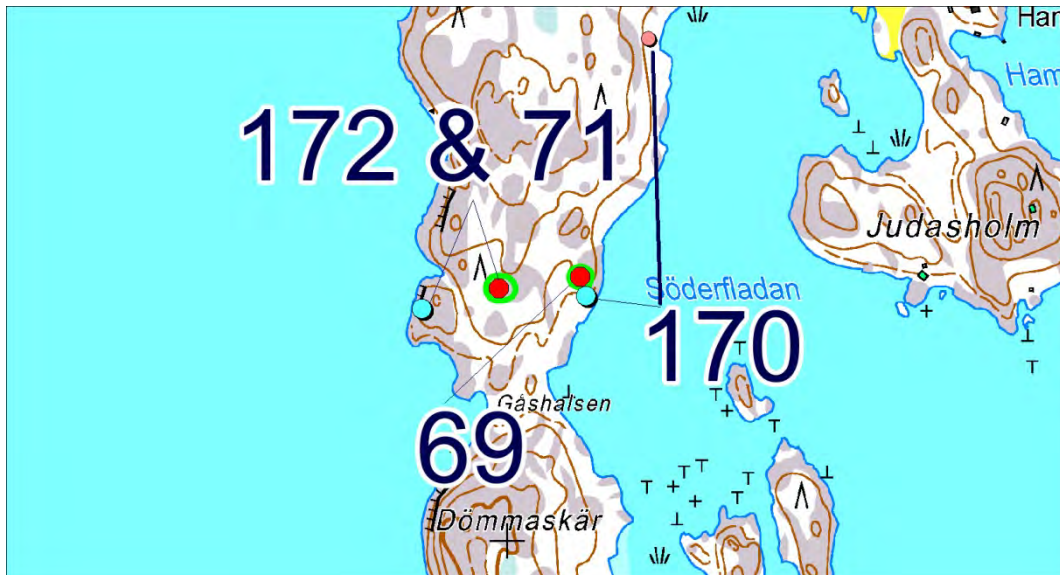
Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6662392, i = 240857, z = 5-6

Koordinaattiselite: Koordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista ja niiden pitäisi osoittaa kiviununin paikkaa. Ne kuitenkin näyttävät perustuvan vuoden 1992 inventointikertomuksessa kohteelle n:o 7 ilmoitettuihin virheellisiin koordinaatteihin. Uuni, jolle virheelliset koordinaatit on annettu, sijaitsee saman inventointikertomuksen kartan mukaan sisempänä saarella. Sen kartan mukaan vuonna 1992 inventoinnissa löytynyt ryssänuuni olisi suunnilleen sijainnissa 6662376, 240948. Se tai mahdollisesti sen lähellä oleva toinen uuni on tarkastettu vuonna 1997(vrt. jäljempänä numerolla 172 ja nimellä Hamnholmen 4 selostettu kohde).

72 Lillers

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010071 ja nimellä Lillers.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: taide, muistomerkit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6655448, i = 241230, z = 5 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 14 ½ km lounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen ja Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 8)

Tapani Tuovinen

inv./selvitys 1995 (n:o 61)

Tapani Tuovinen

inv. 1997 (n:o 29)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 3

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi kallioon hakattua merkintää.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsevat silokalliolla lähellä pihvoja.

Kohteen kuvaus:

Kallioon on hakattu numero tai vuosiluku 1792 ja sen yläpuolelle ”GBB” ja näitten kirjainten yläpuolelle kruunun kuva. Toisessa kohtaa on numero 1792 ja sen yläpuolella ”EHÖG”. Alla mainitussa teoksessa on tieto, että ”EHOG” olisi suorakaiteen sisässä.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: Hakkauksista on julkaistu valokuva Clara Henriksdotter Purasen teoksessa Högsåra (Turku 2004, kääntänyt Juha Ruusuvoori), sivulla 16.

73 Västerfladan

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010072 ja nimellä Västerfladan.
Seutukaavan suojelukohde numerolla 96650 (650)

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kultti- ja tarinapaikat: jatulintarhat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6650140, i = 240385, z = 11

Koordinaattiselite: Tasokoordinaatit ovat Museoviraston rekisteriportaalista. Korkeustieto on vuoden 1997 inventointikertomuksesta.

Maastomerkintä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: tälle näyttää määritellyn aluerajaus Museoviraston rekisteriportaaliin.

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 19 ½ km etelälounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Volter Högman inv. 1886 (s. 89)

Hildur Planting inv. 1932 (s. 9)

Titta Heikkinen & Jari Näränen inv. 1992 (n:o 9)

Tapani Tuovinen inv./selvitys 1995 (n:o 54)

Tapani Tuovinen inv. 1997 (n:o 31)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKuvaus

Kalliolla rikkonainen jatulintarha, ja siitä pois puretun sivustan kohdalla on uudemman jatulintarhan reuna.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Sijaitsee Holman saaren lounaispäässä.

Muut tunnetut nimet: Västernäset (alla mainittava julkaisu)

Kohteen kuvaus:

Vuoden 1997 inventointikertomuksen ja vuoden 1992 piirroksen mukaan molemmat jatulintarhat on rakennettu kalliolle niin, että niistä ehjemmän luoteislaita peittää kalliota siitä kohdasta, missä toisen jatulintarhan kaakkoislaidan olisi pitänyt olla. Ehjemmän latomuksen pituudeksi ja leveydeksi on ilmoitettu 7,4 metriä ja sen kivikaarien määräksi vähintään kahdeksan. Molemmista latomuksista on pohjakaavapiirros Titta Heikkisen ja Jari Näräsen inventointikertomuksen liitteessä 1. Sama piirros on julkaistu alla mainitussa teoksessa sivulla 89.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet: No 122 sarjassa: "Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarja A": Tuovinen Tapani 2000: Ulkosaariston arkeologiaa – Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueen inventointi 1994–1997. 113 s. 2. painos 2001.

74 Västernäset 2

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010074 ja nimellä Västernäset 2.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: latomukset

Ajoitus: ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6650381, i = 240387, z = 20 (alin)

Koordinaattiselite: Koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkitä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: ehkä vain muutamia neliömetrejä

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 19 ½ km etelälounaaseen.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen & Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 10)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pieni kivistä ladottu kehä kalliolla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Tämän pitäisi olla Holman saaren Västernäsetin niemen korkeimmalla kallionnyppylällä.

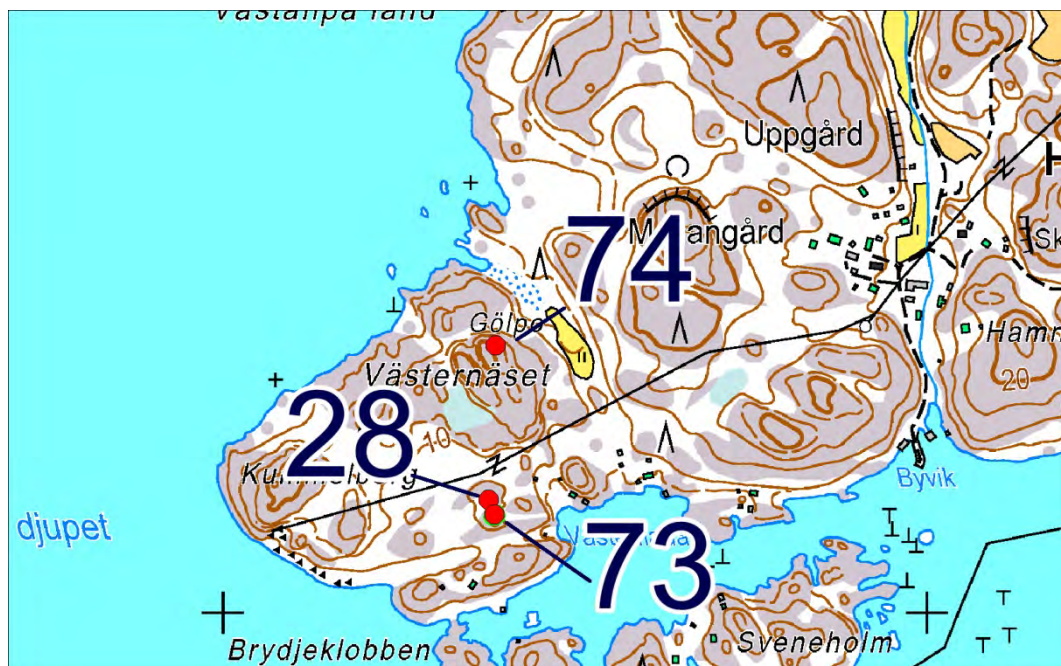
Kohteen kuvaus:

Kolmestatoista kivestä ladottu noin 1,5 metrin läpimittainen kehä, jonka sisähalkaisija on 90 cm.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

75 Holma Hamnholmen 1

Muinaisjäännösrekisterissä numerolla 40010075 ja nimellä Holma Hamnholmen 1.

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet: latomukset

Ajoitus: ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Säilyneisyys: siitä ei ole ajan tasalla olevaa tietoa

P = 6647332, i = 241436, z = 10 (alin)

Koordinaattiselite: koordinaatit Museoviraston rekisteriportaalista.

Maastomerkinä: siitä ei ole tietoa

Pinta-ala: ehkä muutamia neliömetrejä

Etäisyystieto: Dragsfjärdin kirkosta 22 km etelään.

ARKISTOTIEDOT

Titta Heikkinen & Jari Näränen

inv. 1992 (n:o 11)

INVENTOINTI 2012

Aika: en käynyt tässä vuoden 2012 inventoinnin aikana.

Löydöt: –

Inventoinnin yleissilmäyskartat n:o 6

Kuvat: –

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hajanainen kiviryhmä kallioisen rannan mäenhuipulla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Holma Hamnholmenin saaren pohjoisrannan keskivaiheilla.

Kohteen kuvaus:

Kalliolla pitäisi olla 7 m X 7 m laajalla alalla hajanainen ryhmä 10-40-senttisiä kiviä. On arveltu, että ne olisivat jäännös hajotetusta merkimerkistä, kompassikiveyksestä tai hautarauniosta.

Luokitusehdotus:

Lisäyksiä:

Kirjallisuusviitteet:

